Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського»

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра економіки і підприємництва

Рівень вищої освіти - другий (магістерський) за освітньо-професійною програмою

Спеціальність 051 «Економіка»

Спеціалізація «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ ___П.В. Круш____

(підпис) (ініціали, прізвище)

«___»_____20____ р.

ЗАВДАННЯ

на магістерську дисертацію студенту

Саліх Хавар Мохаммед Амін _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема дисертації «Управління процесом прибутковості» _____

_____

_____ ,

науковий керівник дисертації Підлісна Олена Анатоліївна, доцент, кандидат технічних наук _____ ,

(прізвище, ім’я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від «12» 09 2018 р. № 3503-с

2. Строк подання студентом дисертації 03.12.2018 р. _____

3. Об’єкт дослідження діяльність ПАТ «NORD» _____

_____

_____

4. Предмет дослідження (Вихідні дані-для магістерської дисертації за освітньо-професійною програмою) підхід до формування прибутковості досліджуваного підприємства і розгляд альтернатив подолання виявлених негативних тенденцій із застосуванням сучасних методів управління прибутковістю_____

_____

_____

_____

5. Перелік завдань, які потрібно розробити : розкрити теоретичні аспекти прибутковості, її значення і основні показників оцінки; дослідити світовий досвід оцінки та управління прибутковістю; висвітлити сучасні методи управління прибутковістю; розкрити особливості управління процесом прибутковості на підприємстві об’єкту дослідження і її поточний стан; виконати аналіз фінансових результатів підприємства об’єкта дослідження; встановити проблеми і механізм управління прибутковістю підприємства об’єкта дослідження; провести кореляційно-регресійний аналіз прибутковості підприємства об’єкта дослідження; визначити можливість застосування сучасних методів управління прибутковістю підприємства об’єкта дослідження; обгрунтувати особливості обраного методу управління прибутковістю; оцінити ефективність управління прибутковістю підприємства об’єкта дослідження із застосуванням сучасного методу; розкрити механізм управління прибутковістю із застосуванням сучасного методу._____

_____

_____

6. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу 26 таблиць і 18 малюнків. _

_____

7. Орієнтовний перелік публікацій _____

8. Консультанти розділів дисертації

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з економіко - математичного розділу	К.е.н. Кузьмінська Н.Л., доцент кафедри економіки і підприємництва КПІ ім. Ігоря Сікорського		
Нормоконтроль	Доц., к.е.н. Кривда О.В., доцент кафедри економіки і підприємництва КПІ ім. Ігоря Сікорського		

9. Дата видачі завдання 20.09.2017 р.

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Строк виконання етапів магістерської дисертації	Примітка
1.	Затвердження теми науковим керівником	20. 09. 2017 р.	
2.	1-й розділ написання магістерської дисертації	03. 09. 2018 р.	
3.	2-й розділ написання магістерської дисертації	08. 10. 2018 р.	
4.	3-й розділ написання магістерської дисертації	05. 11. 2018 р.	
5.	Попередній захист магістерської дисертації	21.11, 23. 11. 2018 р.	
6.	Строк подання магістерської дисертації на кафедру ЕіП	03. 12. 2018 р.	
7.	Захист магістерської дисертації	з 17.12.2018 р. по 22.12.2018 р.	

Студент _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Науковий керівник дисертації _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

Магістерська дисертація Саліх Хавара Мохаммед Аміна на тему «Управління процесом прибутковості ПАТ «NORD», спеціальність 051 «Економіка», спеціалізація «Економіка підприємства», КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018, Київ.

Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів, загальних висновків, літератури і додатків. Робота виконана в обсязі 111 сторінок, містить 18 рисунків, 26 таблиць.

Мета полягає в дослідженні особливостей формування та аналізу прибутковості підприємства в сучасних умовах господарювання. А також визначенні сучасних методів управління нею.

Під час виконання роботи було використано аналітичні та статистичні методи дослідження, метод групування даних, метод порівняння, економіко-математичне моделювання.

Після проведення факторного аналізу обсягу виробництва і реалізації продукції підтверджується, що у підприємства ПАТ "НОРД" існує резерв збільшення чистого доходу (на 821 774 тис. грн.) і інших операційних доходів (на 28271 тис. грн.), збільшення інших доходів (на 1374 тис. грн.) і зменшення податку на прибуток (на 602 тис. грн.)

Аналітичні дослідження дозволили розробити рекомендації щодо доцільності використання запропонованих заходів на підприємстві ПАТ «NORD».

Об'єктом дослідження є діяльність ПАТ "NORD".

Предметом дослідження є підхід до формування прибутковості досліджуваного підприємства і розгляд альтернатив подолання виявлених негативних тенденцій із застосуванням сучасних методів управління прибутковістю.

Ключові слова: резерв, прибутковість, підприємство, дохід, виробництво.

Реферат

Магистерская диссертация Салих Хавара Мохаммед Амина на тему «Управление процессом прибыльности ПАО « NORD », специальность 051 «Экономика», специализация «Экономика предприятия», КПИ им. Игоря Сикорского, 2018, Киев.

Дипломная работа состоит из введения, 3 глав, заключения, литературы и приложений

Работа выполнена в объеме 111 страниц, содержит 18 рисунков, 26 таблиц.

Цель состоит в исследовании особенностей формирования и анализа прибыльности предприятия в современных условиях хозяйствования. А также определении современных методов управления ею.

Во время выполнения работы были использованы аналитические и статистические методы исследования, метод группировки данных, метод сравнения, экономико-математическое моделирование.

После проведения факторного анализа объема производства и реализации продукции подтверждается, что у предприятия ОАО "НОРД" существует резерв увеличения чистого дохода (на 821 774 тыс. грн.) И других операционных доходов (на 28271 тыс. грн.), Увеличение прочих доходов (на 1374 тыс. грн.) и уменьшения налога на прибыль (на 602 тыс. грн.)

Аналитические исследования позволили разработать рекомендации относительно целесообразности использования предложенных мероприятий на предприятии ОАО «NORD».

Объектом исследования является деятельность ОАО "NORD".

Предметом исследования является подход к формированию доходности исследуемого предприятия и рассмотрение альтернатив преодоления выявленных негативных тенденций с применением современных методов управления доходностью.

Ключевые слова: резерв, прибыльность, предприятие, доход, производство.

ABSTRACT

Master's dissertation Salikh Khavar Mohamed Amin on "Managing the profitability process of PJSC " NORD ", specialty 051 “Economics”, specialization “Enterprise Economics”, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, 2018, Kyiv.

Thesis consists of an introduction, 3 chapters, general conclusions, literature and appendixes.

The work is executed in volume of 111 pages, contains 18 figures, 26 tables.

The aim is to study the features of the formation and analysis of profitability of the enterprise in modern economic conditions. And also the definition of modern methods of managing it.

During the work, analytical and statistical methods of research, method of data grouping, method of comparison, economic-mathematical modeling were used.

After conducting a factor analysis of the volume of production and sales, it is confirmed that there is a reserve of increase in net income (at UAH 821,774 thousand) and other operating income (at UAH 28,271 thousand), increase in other revenues (at 1374 thousand UAH) and reduction of income tax (at UAH 602 thousand).

Analytical studies allowed to develop recommendations on the feasibility of using the proposed measures at the PJSC "NORD".

The object of the research is the activity of PJSC "NORD".

The subject of the study is an approach to the formation of profitability of the investigated enterprise and the consideration of alternatives to overcome the identified negative trends with the use of modern methods of profitability management.

Key words: reserve, profitability, enterprise, income, production.

Зміст

ВСТУП 9
РОЗДІЛ І. ПРИБУТКОВІСТЬ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА 12
1.1. Прибутковість – значення, основні показники оцінки 12
1.2. Світовийдосвід оцінки управлінняприбутковістю 21
1.3. Сучасні методи управління прибутковістю 33
Висновки до розділу І 45
РОЗДІЛ ІІ. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВАNORD 47
2.1. Особливості управління процесом прибутковості на підприємстві NORD 47
2.2. Сучасний стан істратегія прибутковості підприємства 60
2.3. Проблеми і механізм управління прибутковістю підприємства 70
2.4. Корреляційно-регресійний аналіз прибутковості підприємства Y=f(x1,x2,x3,...) 73
Висновки до розділу ІІІ 78
РОЗДІЛ ІІІ. ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА NORD 80
3.1.Проблеми ефективної реалізації управління прибутковістю підприємства NORD у сучасних умовах і шляхи їх резвязання 80
3.2. Обгрунтування економічної ефективності запропонованих зходів з метою удосконалення підходів до управління прибутковістю підприємства 84
3.3. Вплив запропонованих заходів на економічну ефективність управління прибутковістю підприємтсва NORD 90
Висновки до розділу ІІІ 95
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ 102
ЛІТЕРАТУРА 105

ВСТУП

Сучасні підприємства основною метою своєї діяльності ставить максимізацію прибутку.

Актуальність роботи. Облік фінансових результатів дозволяє відобразити зміни у власному капіталі, що виникають в результаті фінансово-господарської діяльності за певний відрізок часу. У зв'язку з цим особливу увагу в процесі своєї діяльності підприємствам необхідно приділяти визначенню власного фінансового результату, що вимагає повного врахування всіх факторних ознак, що впливають на формування прибутку. Тому кожному суб'єкту доцільно проводити глибокий аналіз джерел, методів формування прибутку і застосовувати сучасні методи управління ним для визначення обгрунтованого і ефективного рішення з максимізації прибутку. Суттєвий внесок у дослідження методів формування прибутку підприємства, його аналізу і методів управління нимзробили такі вчені-економісти, як: І.А. Бланк, Т. А. Бочкарьова, А.П. Гарнов, О.В. Демчук, А. І. Мілька, С. Нікітін, Г.В. Савицька, Д. А. Хайдукова, О. В. Шібілева і інші. та інші. Однак вимагає подальших досліджень питання застосування сучасних методів управління прибутковістю, адже максимізація прибутку і збільшення його вкладеної частини є основним двигуном розвитку підприємства.

Метою дипломної роботи є дослідження особливостей формування та аналізу прибутковості підприємства в сучасних умовах господарювання. А також визначення сучасних методів управління нею. Для досягнення поставленої мети були виконані наступні **завдання**:

– розкрити теоретичні аспекти прибутковості, її значення і основні показників оцінки;

– дослідити світовий досвід оцінки та управління прибутковістю;

– висвітлити сучасні методи управління прибутковістю;

– розкрити особливості управління процесом прибутковості на підприємстві об’єктудослідження і її поточний стан;

– виконати аналіз фіннсових результатів підприємства об’єкта дослідження;

– встановити проблеми і механізм управління прибутковістю підприємства об’єкта дослідження;

– провести кореляційно-регресійний аналіз прибутковості підприємства об’єкта дослідження;

– визначити можливість застосування сучасних методів управління прибутковістю підприємства об’єкта дослідження;

– обгрунтувати особливості обраного методу управління прибутковістю;

– оцінити ефективність управління прибутковістю підприємства об’єкта дослідження із застосуванням сучасного методу;

– розкрити механізм управління прибутковістю із застосуванням сучасного методу.

Об'єктом дослідження є діяльність ПАТ "NORD".

Предметом дослідження є підхід до формування прибутковості досліджуваного підприємства і розгляд альтернатив подолання виявлених негативних тенденцій із застосуванням сучасних методів управління прибутковістю.

Методи дослідження. Під час виконання роботи було використано аналітичні та статистичні методи дослідження, метод групування даних, метод порівняння.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, інші нормативні документи, підручники, посібники, монографічні праці та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів з досліджуваної проблеми. Також для написання роботи використовувалася фінансова і статистична звітність ПАТ "NORD".

Практичне значення роботи полягає в аналізі конкретних показників діючого підприємства і генеруванні конкретних практичних рекомендацій йому з оптимізації управління прибутковістю. У разі впровадження рекомендацій

запропонованого сучасного методу підвищення прибутковості діяльності ПАТ "NORD" підприємство отримає додатковий прибуток і підвищити ефективність своєї діяльності.

Наукова новизна:

- у роботі генерована формула оцінки ефективного управління прибутковістю підприємства, яка враховує вплив комплексу систем;

- в ході виконання роботи сформовано і розглянуто механізм переміщення деяких групп основних засобів підприємства на інші території внаслідок формування несприятливого зовнішнього середовища;

- узагальнено сучасні погляди на оцінку ефективності управління прибутковістю підприємства.

Апробація результатів виконана на міжнародній науково-практичній конференції (м. Тернопіль, 29.05.2018) та на міжнародній науково-практичній конференції «Перспектиіні напрями розвитку економіки» (м. Полтава, 25.04.2018) про що є сертифікати участі, підготовано три рукописи наукових статей і подано до публікації

Публікації автора:

1. Саліх Х.М.А. Управління процессом прибутковості підприємства // «Світ економічної науки. Випуск 4», матеріали міжнародної науково-практичної конференції економічного спрямування. – Тернопіль, 2018. – 158 с. – С.39-40.
2. Саліх Х.М.А. Підходи до управління прибутком підприємства // Перспективні напрями розвитку економіки, обліку, менеджменту та права, теорія і практика. Збірник тез доповідей міжнародної наукво-практичної конференції (Полтава, 25 червня 2018 р.) : у 4-х ч. - Полтава, ЦФЕНД, 2018. – Ч.1. – 63 с. – С.46-47.
3. Саліх Х.М.А. Управління прибутковістю підприємства // Сучасні проблеми економіки і підприємництво. Збірник наукових праць "Сучасні проблеми економіки і підприємництво". – Київ, 2018.
4. Саліх Х.М.А. Сучасні методи керування прибутковістю підприємства // Ефективна економіка, №11. – Дніпро: Вид-во ТОВ «ДКС-центр», 2018.

РОЗДІЛ І. ПРИБУТКОВІСТЬ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Прибутковість – значення, основні показники оцінки

Основною метою діяльності комерційної організації є отримання прибутку. Прибуток є показником, що характеризує абсолютну ефективність діяльності організації. Зростання прибутку створює фінансову базу для самофінансування, розширеного відтворення, рішення проблем соціально-економічного розвитку організації і матеріального заохочення персоналу.

Економічна сутність прибутку є однією зі складних і дискусійних проблем у сучасній економічній теорії.

Поняття прибутку в міру розвитку економічної теорії постійно змінювалося і ускладнювалося. Так, представники класичної школи політекономії А. Сміт і Д. Рікардо бачили джерело прибутку у виробництві. Вони вважали, що при обміні створеного товару на гроші крім оплати всіх витрат виникає «щось», що є компенсацією підприємцю за ризик, тобто прибуток. Величина прибутку при цьому визначається тільки величиною капіталу і не пов'язана із заробітною платою.

Д. Кларк розглядав прибуток як трудовий дохід підприємця. Більш розгорнуте обґрунтування підприємницького прибутку було дано Й. Шумпетером. Він розглядав прибуток як винагороду за технічне удосконалення і успішну підприємницьку діяльність і стверджував, що доходи, одержані за допомогою нових технічних удосконалень, і складають прибуток.

Ф. Найт також пов'язував походження прибутку з підприємницькою діяльністю, але підходив до її аналізу з позицій господарського ризику. На його думку, несення ризику є функцією підприємця, в зв'язку з цим ризик вимагає особливої винагороди у вигляді отримання прибутку.

К. Маркс визначив прибуток як перетворену форму додаткової вартості, породжену всім авансованих капіталом. К. Маркс джерелом додаткової вартості вважав працю найманих працівників, зайнятих в сфері матеріального виробництва. Робочий своєю працею створює вартість більшу, ніж коштує його робоча сила.

П. Е. Самуельсон і В. Д. Нордхаус визначили прибуток як дохід від факторів виробництва, винагороду за підприємницьку діяльність і введення технічних удосконалень. Прибуток складається з імпліцитних (неявних) витрат (таких, як дохід від власного капіталу), доходу від ризику і інноваційного прибутку.

Аналіз сучасної економічної літератури також свідчить про відсутність єдиного розуміння поняття прибутку. Так, в таблиці 1.1. представлені сучасні підходи до визначення даного поняття.

Таблиця 1.1 - Підходи до визначення поняття «прибуток»

Автори, джерела	Визначення поняття
1	2
О. А. Третьякова, Управлінська економіка, 2018[3]	Перевищення доходів від продажу товарів і послуг над витратами на виробництво і продаж цих товарів і послуг.
Фінансово-кредитний енциклопедичний словник [24]	Різниця між доходами, отриманими від реалізації продукції, основних засобів та іншого майна, виконаних робіт, наданих послуг, позареалізаційної діяльності, і нарахованою сумою витрат на виробництво, реалізацію продукції і здійснення інших видів діяльності.
І. А. Бланк [1]	Виражений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємством діяльності, різниця між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення підприємницької діяльності.

1	2
Н. Б. Клишевич [10]	Кінцевий позитивний фінансовий результат підприємства, що представляє собою реалізовану частину чистого доходу, створеного додатковим працею.
Д. С. Моляков [16]	Грошовий вираз частини вартості додаткового продукту.
Г. В. Савицкая [22]	Частина чистого доходу, безпосередньо одержуваного суб'єктами господарювання в процесі реалізації продукції.
Н. Н. Селезнева [23]	Чистий дохід підприємця на вкладений капітал, різниця між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі господарської діяльності.

Аналіз представлених підходів показує, що в економічній літературі під прибутком розуміється:

- грошове вираження частини вартості додаткового продукту;
- чистий дохід підприємця на вкладений капітал;
- різниця між сукупними доходами і сукупними витратами;
- кінцевий позитивний фінансовий результат підприємства.

В українському законодавстві визначення прибутку дається в частині другій Податкового кодексу України. Згідно з ним прибуток:

– для українських організацій – отримані доходи, зменшені на величину зроблених витрат;

– для іноземних організацій, здійснюючих діяльність в Україні через постійні представництва,

– отримані через ці постійні представництва доходи, зменшені на величину зроблених цими постійними представництвами витрат;

– для інших іноземних організацій –доходи, отримані від джерел в Україні [25].

З урахуванням вище викладеного можна виокремити наступне комплексне визначення поняття прибутку. Прибуток - це економічна категорія, що представляє собою узагальнюючий показник фінансових результатів господарської діяльності, який визначається як різниця між доходами

підприємства і витратами, пов'язаними із здійсненням цієї діяльності, обчислена в грошовому вираженні.

Прибуток, одержуваний підприємством від виробничо-господарської діяльності, має наступні характеристики (рис. 1.1) [21].

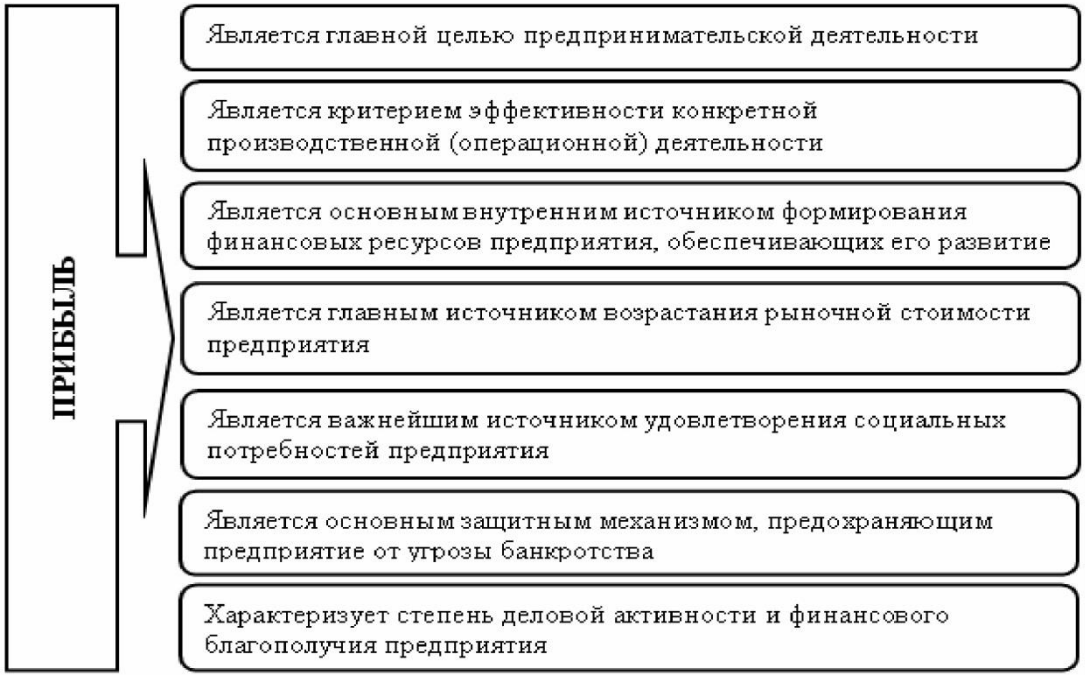

Рисунок 1.1 - Сутнісні характеристики прибутку від виробничо-господарської діяльності підприємства

В економічній літературі пропонують різні ознаки класифікації прибутку [1, 10, 22,23]. Узагальнена класифікація прибутку представлена в таблиці 1.2.

Так в залежності від напрямку діяльності підприємства розрізняють: прибуток від операційної діяльності, що включає прибуток від продажу продукції, товарів, робіт, послуг; прибуток від інвестиційної діяльності, пов'язану з придбанням і продажем земельних ділянок, будинків і іншої нерухомості, обладнання, нематеріальних активів та інших необоротних активів, із здійсненням фінансових вкладень; прибуток від фінансової діяльності, пов'язану з надходженнями від емісії цінних паперів (акцій, облігацій), погашенням позикових коштів і т. п.

Таблиця 1.2 - Класифікація прибутку підприємства

Ознака класифікації	Види прибутку
1	2
1. Напрямок діяльності підприємства	Прибуток від операційної діяльності Прибуток від інвестиційної діяльності Прибуток від фінансової діяльності
2. Склад включних елементыв	Маржинальний прибуток. Прибуток від реалізації продукції Прибуток до виплати відсотків за кредит і податку на прибуток Прибуток до оподаткування Чистий прибуток
3. Характер діяльності підприємства	Прибуток від звичайної діяльності Прибуток від надзвичайних ситуацій
4.Оподаткування прибутку	Оподатковуваний прибуток Не оподатковувана податком прибуток
5. Облік інфляції	Номінальний прибуток Реальний прибуток
6. Економічний зміст прибут-ку	Бухгалтерський прибуток Економічний прибуток
7. Характер використання чистого прибутку	Капіталізований (нерозподілений) прибуток споживана прибуток
8. Ступінь узагальнення	Прибуток організації Консолідований прибуток

Залежно від складу включних елементів розрізняють: маржинальний прибуток, що представляє собою різницю між виручкою і прямими змінними витратами по операційній діяльності; прибуток від реалізації продукції (різниця між маржинальної прибутком і постійними витратами); прибуток до виплати відсотків за кредит і податку на прибуток, що характеризує фінансовий результат, отриманий підприємством для основних стейкхолдерів - держави, кредиторів, власників, персоналу; прибуток до оподаткування - результат після виплати відсотків кредиторам; чистий прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати всіх податків та інших обов'язкових відрахувань.За характером діяльності підприємства виділяють прибуток від звичайної діяльності і прибуток від надзвичайних ситуацій, нетипових для нормальної діяльності підприємства, яку необхідно виділяти з загального прибутку для правильної оцінки діяльності підприємства [25].

Залежно від оподаткування виділяють оподатковуваний прибуток і неоподатковувану (пільговану) прибуток відповідно до податкового законодавства.

Залежно від того, чи враховується фактор інфляції при аналізі прибутку, розрізняють номінальну прибуток (без урахування інфляції) і реальний прибуток, скориговану на темп інфляції в аналізованому періоді.

За економічним змістом виділяють бухгалтерську прибуток (різниця між доходами і поточними явними витратами, відбитими в бухгалтерському обліку) і економічний прибуток (при її розрахунку також враховуються неявні витрати, які не відображаються в бухгалтерському обліку).

Залежно від характеру використання чистого прибутку виділяють: капіталізовану (нерозподілений) частина чистого прибутку, що спрямовується на фінансування приросту активів підприємства, яка споживається частина чистого прибутку, що витрачається на виплату дивідендів акціонерам.

За ступенем узагальнення виділяють прибуток окремої організації і консолідований прибуток групи компаній.

Механізм формування фінансових результатів підприємства представлений на рисунку 1.2 [29].

У бухгалтерської (фінансової) звітності підприємств відображаються наступні види прибутку:

- валовий прибуток - фінансовий результат, що розраховується як різниця між виручкою і собівартістю продажів;
- прибуток від продажів - фінансовий результат, отриманий від реалізації продукції (робіт, послуг), розраховується як різниця між виручкою і витратами на виробництво і реалізацію продукції (робіт, послуг);

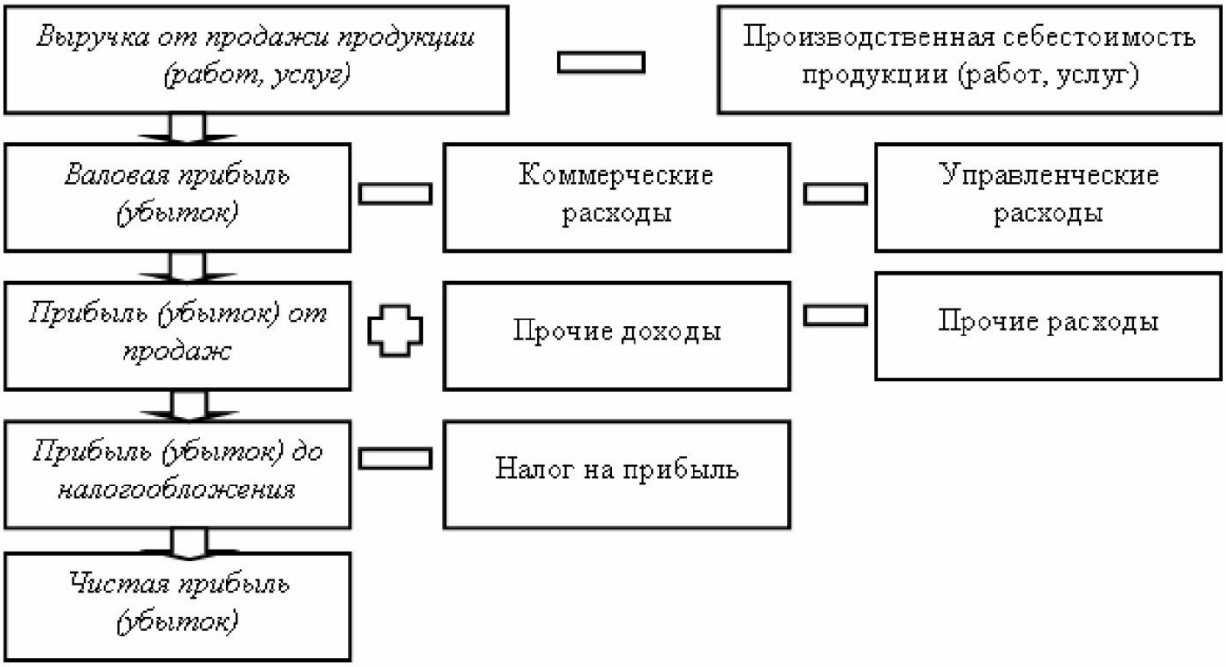

Рисунок 1.2 - Механізм формування фінансових результатів підприємства [6]

- прибуток до оподаткування - прибуток від продажу продукції (робіт, послуг), збільшений на суму доходів від участі в інших організаціяъ, відсотків до отримання, інших доходів, і зменшений на величину відсотків до сплати та інших витрат;
- чистий прибуток - різниця між величиною прибутку до оподаткування і величиною податку на прибуток та інших обов'язкових платежів.

Використання певного показника прибутку залежить від цілей проведення дослідження. Так, наприклад, для оцінки рівня прибутковості виробництва продукції використовується показник прибутку від продажу продукції, для оцінки рівня прибутковості сукупних активів (сукупного капіталу) підприємства - показник прибутку до виплати відсотків за кредит і податку на прибуток, для оцінки рівня прибутковості власного капіталу - показник чистої прибутку, для розрахунку беззбиткового обсягу продажів - показник маржинального прибутку [25].

В умовах ринкових відносин головним критерієм оцінки ефективності діяльності будь-якого підприємства є його прибутковість і рентабельність. Досягненню його високого рівня сприяє глибоке економічне дослідження формування фінансових результатів діяльності як основи прийняття зважених рішень по їх економічного регулювання, впливу низки чинників, які формують такі результати.

Прибуток показує абсолютний ефект діяльності підприємства без урахування ресурсів, вкладених підприємством для здійснення своєї діяльності, тому його слід доповнювати показниками рентабельності, які і характеризують ступінь прибутковості підприємства.

Рентабельність - це якісний, вартісний показник, що характеризує рівень віддачі вкладених витрат або рівень використання ресурсів, які є в наявності підприємства, пов'язаний з досягненням певного господарського результату. Підприємство є рентабельним, якщо сума виручки від усіх видів діяльності звітного періоду покриває не тільки витрати, але і її достатньо для утворення прибутку. Таким чином, рентабельність характеризує результативність (ефективність) роботи підприємства, дає уявлення про здатність підприємства збільшувати свій вкладений капітал [30].

Система показників рентабельності представлена на малюнку 1.3.

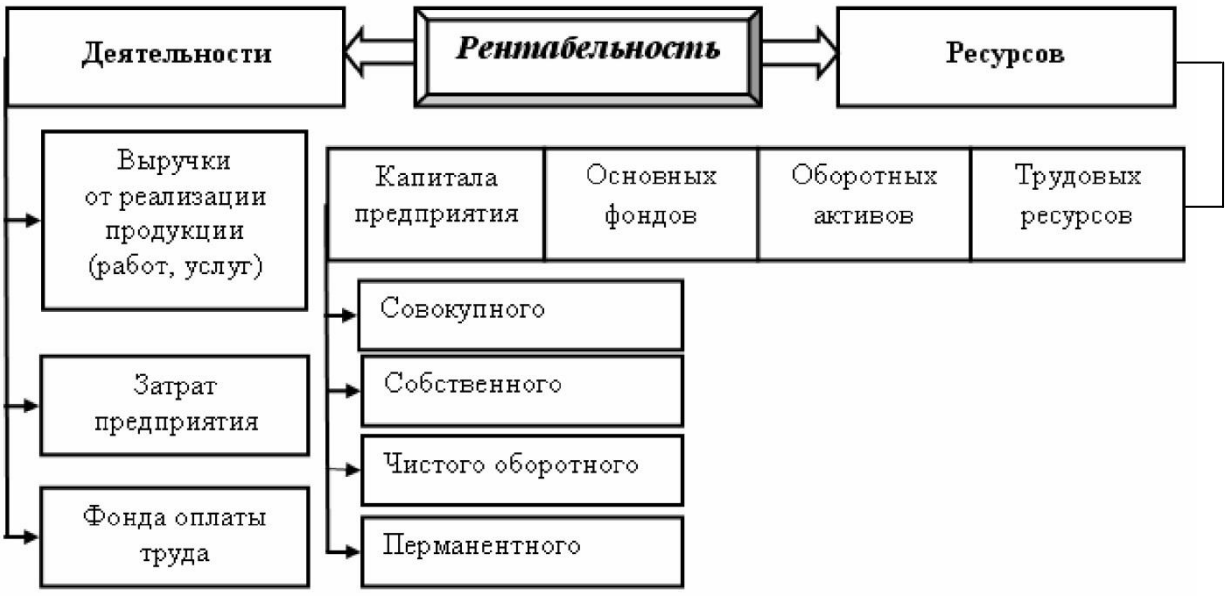

Рисунок 1.3 - Система показників рентабельності підприємства [6]

Рентабельність підприємства формується під впливом групи взаємопов'язаних факторів, які за своїм складом надають різнорідне вплив на результати господарської діяльності підприємства (як позитивно, так і негативно), в зв'язку з чим їх класифікують за різними критеріями (щодо порядку формування, джерел формування, видам діяльності). Фактори, що впливають на величину фінансових результатів звітного періоду, представлені на малюнку

1.4.

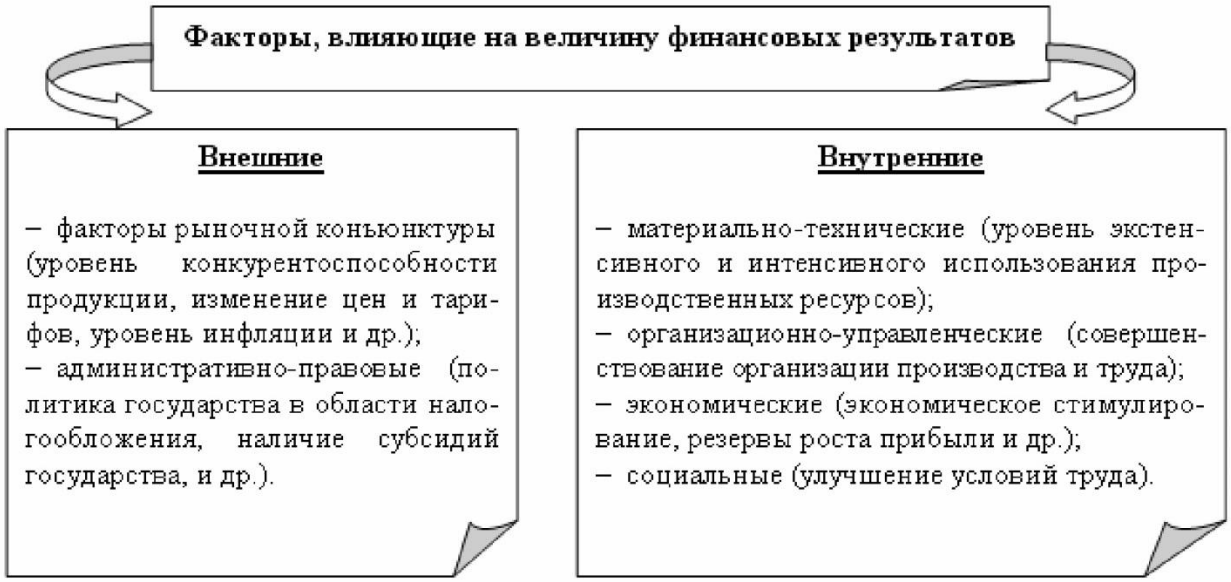

Рисунок 1.4 - Фактори, що впливають на величину фінансових результатів [6]

Таким чином, можна зробити висновок, що прибуток як підсумковий фінансовий результат діяльності підприємств являє собою різницю між загальною сумою доходів і витратами на виробництво і реалізацію продукції з урахуванням збитків від різних господарських операцій звітного періоду.

Показники рентабельності більш повно, ніж прибуток, характеризують підсумкові результати господарювання, тому що їх величина відображає співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або спожитими ресурсами.

1.2. Світовий досвід оцінки та управління прибутковістю

В умовах розвитку міжнародної співпраці між організаціями, складно переоцінити важливість проведення аналізу фінансових результатів по закордонних методиками. Без нього неможливо обгрунтувати фінансові управлінські рішення і вибудувати ефективний бізнес з іноземними партнерами на підставі наявності порівнянних даних аналізу. Більш того, такий аналіз потрібно вітчизняним підприємствам при складанні звітності за Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), без якої сьогодні практично неможливо залучити іноземний капітал.

Практика зарубіжних підприємств володіє багатьма методиками аналізу фінансових результатів. Дана тенденція обумовлена, по-перше, відсутністю загально прийнятого підходу до економічної суті поняття «фінансові результати» (рис. 1.5); по-друге, різноманітністю поставлених компаніями цілей, а також цілим рядом факторів, пов'язаних з інформацією, часом і технічною стороною забезпечення діяльності підприємства.

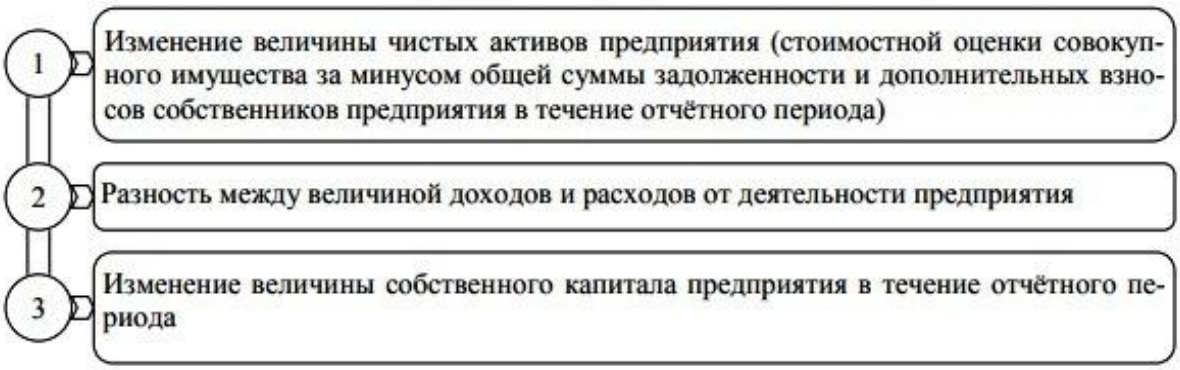

Рисунок 1.5. - Підходи зарубіжних вчених-економістів до трактування поняття «фінансові результати підприємства» [8]

Узагальнюючи представлені на рисунку 1.5підходи, можна зробити висновок, що фінансові результати в зарубіжній практиці є економічний

результат фінансово-господарської діяльності підприємства, який виражається у вартісній (грошової) формі.

При цьому, окремі компанії можуть використовувати для аналізу різні фінансові показники.

Поширеним серед зарубіжних підприємств є аналіз фінансових результатів за допомогою розрахунку та інтерпретації показників прибутку (табл. 1.3.). Сама ж прибуток віднесено до частини власного капіталу, відображаючи його приріст протягом певного часу.

Таблиця 1.3 - Система показників прибутку, відображена у звітах про прибутки і збитки окремих зарубіжних країн та фінансову звітність по МСФЗ[7,с.40,97]

Найменування документа	Перелік показників прибутку
1	2
Звіт про прибутки і збитки Німеччини	валовий показник діяльності, інші прибутки від господарської діяльності, прибуток від господарської діяльності, прибуток від фінансової діяльності, прибуток від звичайних операцій, прибуток від чрезвичай¬них операцій, прибуток за рік
Звіт про прибутки і збитки Франції	валова додана вартість; валова експлуатаційна прибуток; експлуатаційна прибуток; поточний прибуток; чистий прибуток
Звіт про прибутки і збитки Чехії	валовий прибуток; прибуток від реалізації; прибуток від виробничої діяльності; валовий прибуток від економічної діяльності; непередбачені прибутки; чистий прибуток
Звітність по МСФЗ	валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, прибуток до оподаткування, прибуток за рік, базова і розбавлений прибуток на акцію

Крім показників прибутку, відображених в бухгалтерській та фінансовій звітності, закордонні підприємства аналізують також інші її індикатори (табл. 1.4).

На основі показників прибутку, зарубіжні підприємства розраховують індикатори рентабельності [20, с. 196-197].

Таблица 1.4 - Система додаткових показників прибутку, аналізованих на закордонних підприємствах [17, с. 23-25]

Найменування показника	Характеристика показника
1	2
Номінальний прибуток	фактично отриманий прибуток
Реальний прибуток	номінальний прибуток, скоригований на рівень інфляції
Мінімальний прибуток	прибуток, що забезпечує після сплати податків мінімальний рівень прибутку на вкладений капітал, рівний середньої депозитної ставки банків, що склалася за досліджуваний період
Нормальний прибуток	прибуток, відповідний середній нормі прибутку на вкладений капітал і рівний мінімальній винагороді підприємця, яка утримує його в даній галузі
Цільовий прибуток	прибуток, що залишається після сплати податків і відповідна потребам підприємства в його соціальному і виробничому розвитку
Максимальний прибуток	прибуток, який виступає базовою цільової установкою підприємства, який орієнтований на отримання певного припливу грошових коштів в окремі періоди
Недоотриманий прибуток	доходи, які могли бути отримані підприємством за умови більш вигідного використання ресурсів, або витрати втрачених возможно¬стей
Потік готівки	сума чистого прибутку, амортизаційних відрахувань і відрахувань до фонду вибуття (вибуття піддаються запаси (не підлягають амортизації) і активи, які потрапляють під надзвичайний знецінення)
Валове самофінансування	різниця потоку готівки і розподіленого прибутку
Чисте самофінансування	різниця валового самофінансування і амортизаційних відрахувань, а також відрахувань до резервних фондів
Підприємницький прибуток	сума потоку готівки, податку на корпорації, інших резервних відрахувань (за мінусом частини, що міститься в потоці готівки), фінансових витрат за довгостроковими зобов'язаннями (за мінусом інших прибутків і доходів від фінансових операцій)

Так, наприклад, рентабельність продажів (ROS), що відображає одержуваний компанією відсоток прибутку з кожної гривні реалізації, обчислюється за формулою:

$$ROS = Пп \times 100\ \% / В, \quad (1.1)$$

де Пп - прибуток від продажів;

В - виручка від продажів.

Наведений показник дозволяє закордонним підприємствам обгрунтовано підійти до прийняття рішень про вибір шляху збільшення прибутку: зниження собівартості або нарощування обсягу випуску.

Віддачу від використання активів підприємства характеризує рентабельність активів, що показує величину чистого прибутку, що припадає на одиницю активів:

$$ROA = Пч \times 100\ \% / А, \quad (1.2)$$

де Пч - чистий прибуток;

А - активи підприємства.

За допомогою коефіцієнта ROA можна проаналізувати здатність організації генерувати прибуток без урахування структури його капіталу [27].

Особливе місце в аналізі фінансових результатів зарубіжних підприємств займає рентабельність власного капіталу (ROE), так як відображає віддачу головного виду використовуваних засобів, - власних. Показник розраховується за такою формулою:

$$ROE = Пч \times 100\ \% / Вк, \quad (1.3)$$

де Пч - чистий прибуток;

Вк - власний капітал.

Специфіка показника полягає в тому, що він відображає ефективність використання власних коштів, тобто величину чистого прибутку, отриману з 1 руб., Вкладеного в власні кошти. Крім цього, даний показник сигналізує про ступінь ризику підприємства, що складається в зростанні ROE. На основі рентабельності власних коштів можна також спрогнозувати темпи зростання прибутку.

Не менш важливим є рентабельність інвестицій (ROI), що розраховується з позиції різних зацікавлених сторін (власників, інвесторів, підприємства) [27]:

$$ROI = (NI + IE) / (TL - CL), \quad (1.4)$$

де N1 - чистий прибуток (доступна до розподілу серед власників);

Е - відсотки до сплати;

TL - сукупний обсяг джерел фінансування (підсумок балансу-нетто по пасиву);

CL - короткострокові зобов'язання.

Рентабельність інвестицій є основним критерієм, який враховується зарубіжними компаніями при прийнятті рішення про доцільність вкладення коштів.

Аналіз фінансових результатів в практиці компаній іноземних держав проводиться різними методами: горизонтальним, вертикальним, трендовим, порівняльним, факторний та ін. Між тим, останнім часом найбільш широке поширення в розвинених країнах отримала методика маржинального факторного аналізу прибутку і рентабельності, яка іменується також методикою аналізу беззбитковості і методикою сприяння доходу. В її основі лежить розподіл виробничих і збутових витрат на змінні і постійні, а також використання маржинального доходу (МД) [19, с. 128]:

$$МД = П + Н, \quad (1.5)$$

де П - прибуток підприємства;

Н - постійні витрати підприємства.

Виходить, що за умови наявності відомостей про обсяги маржинального доходу і постійних витрат, з'являється можливість розрахувати величину прибутку підприємства:

$$П = МД – Н. \quad (1.6)$$

Рідко, але є випадки використання закордонними компаніями при обчисленні суми прибутку не маржинального доходу, а виручки (В) і питомої ваги в ній маржинального доходу (Ду) [19, с. 129]:

$$МД = В \times Ду. \quad (1.7)$$

Тоді, формула 1.6. приймає інший вигляд:

$$П = В \times Ду – Н. \quad (1.8)$$

Формулу 1.8. зарубіжні підприємства використовують тільки в разі потреби аналізу прибутку від реалізації декількох видів продукції. Якщо ж, належить проаналізувати прибуток від продажу одного різновиду вироби, то застосовується інша формула. Але для розрахунку знадобляться дані про кількість проданої продукції (К) і ставкою маржинального доходу в ціні за одиницю продукції (Дс) [11, с. 79]:

$$П = К \times Дс – Н, \quad (1.9)$$

$$Дс = Ц - V, \quad (1.10)$$

$$П = К \times (Ц - V) - Н, \quad (1.11)$$

де V - змінні витрати на одиницю продукції;

К - кількість реалізованої продукції;

Ц - ціна реалізації одиниці продукції;

V- змінні витрати підприємства.

При використанні формули (1.11), з'являється можливість визначити зміну величини прибутку під впливом кількості реалізованої продукції, ціни реалізації одиниці продукції, а також рівня змінних і постійних витрат.

В умовах багато зарубіжного виробництва методика маржинального аналізу прибутку приймає дещо складніший вид, так як крім перерахованих факторів потрібно враховувати вплив структури реалізованої продукції.

Тому в розрахунках використовується модель, в якій середня частка маржинального доходу у виручці (Ду) залежить від питомої ваги кожного різновиду продукції в загальній сумі виручки (УДі) і частки маржинального доходу у виручці по кожному виробу (частка від ділення ставки маржинального доходу на ціну) [19, с. 129]:

$$Ду = (УДі \times Дуі),\ УДі = \frac{РПі - Ці}{\sum РПі - Ці},\ Дуі = \frac{Ці - Ві}{Ці} \quad . \qquad (1.12)$$

В кінцевому підсумку, факторна модель прибутку від реалізації продукції приймає наступний вигляд:

$$П = \sum Пі \times УДі \times \frac{Ці - Ві}{Ці} - А \ . \qquad (1.13)$$

Підвищений інтерес до маржинального аналізу пояснюється тим, що він дозволяє підприємствам з високим ступенем точності визначити:

- вплив невеликого числа найбільш важливих факторів на зміну величини прибутку, на підставі чого управляти процесом формування та прогнозування її обсягу;
- критичний рівень обсягу продажів (поріг рентабельності), постійних витрат, ціни при заданій величині відповідних чинників;
- необхідний обсяг реалізації для отримання заданої величини прибутку.

На відміну від методик аналізу прибутку і рентабельності, які застосовуються на вітчизняних підприємствах, маржинальний аналіз дозволяє більш повно врахувати взаємозв'язки між показниками і точніше виміряти вплив факторів [11, с. 78].

Широко представлені в зарубіжній практиці фінансових розрахунків факторні моделі рентабельності власного капіталу, звані факторні моделі фірми «Дюпон». Їх призначення полягає в ідентифікації чинників, що визначають ефективність функціонування підприємства, оцінці ступеня їх впливу, а також створених тенденцій в їх зміні і значущості [2, с. 19].

Спочатку модель являла собою вплив двох факторів на рентабельність активів (ROA) підприємства - рентабельності продажів і оборотності активів [5, с. 46]:

$$ROA = \frac{Пч}{A} = \frac{Пч}{B} \times \frac{B}{A} \quad (1.14)$$

$$ROA = ROSxRoa, \quad (1.15)$$

де Коа - коефіцієнт оборотності активів.

Як бачимо, за допомогою двофакторної моделі Дюпона з'являється можливість оцінити внесок системи продажів і рівня інтенсивності використання активів в формування рентабельності компанії.

Надалі модель Дюпона була застосована до показника рентабельності власного капіталу, а відповідна формула прийняла такий вигляд [5, с. 47]:

$$ROE = \frac{Пч}{B} \times \frac{B}{A} \times \frac{A}{Ск} = ROS \text{ x } ROA \text{ x } Кфр, \quad (1.16)$$

де КФР – коефіцієнт капіталізації (фінансовий важіль).

Представлена формула відображає ступінь впливу на рентабельність власного капіталу трьох факторів: рентабельності продажів, оборотності активів і рівня підприємницьких ризиків, вираженого в коефіцієнті фінансового важеля.

На сьогоднішній день досить актуальним в зарубіжній практиці аналізу фінансових результатів є застосування показника доданої економічної вартості

(EVA). Справа в тому, що сучасне підприємстві не досить отримувати прибуток і відрізнятися високими значеннями традиційних показників рентабельності, необхідно також забезпечувати певний рівень рентабельності, який дозволить створювати додаткову вартість.

Показник EVA розраховується зарубежними компаніями не одним способом, серед них [12, с. 92]:

$$EVA = NOPAT - CoC, \quad (1.17)$$

$$EVA = (ROA – WACC) xNA, \quad (1.18)$$

де NOPAT - чистий операційний прибуток після вирахування податків;

CoC- вартість капіталу компанії;

WACC - середньозважена вартість капіталу;

NA - чисті активи компанії.

Можна сказати, що індикатор EVA, аналогічно показниками рентабельності характеризує прибутковість, проте виключає ряд недоліків, властивих традиційним показниками, а саме: штучне заниження або завищення прибутку підприємства за допомогою бухгалтерських даних; відсутність відображення тимчасової вартості грошей; недостатній рівень кореляції показників рентабельності і вартості акцій, що може ввести в оману інвесторів і власників.

Більш того, використання підприємствами показника доданої економічної вартості вносить в їх аналітичну діяльність більше об'єктивності за рахунок наступних переваг: відображає тісний зв'язок з вартістю акції, яка встановлюється за допомогою статистичних методів; дає можливість використовувати максимальний обсяг даних бухгалтерського обліку; враховує вартість інвестованого капіталу.

Таким чином, зарубіжні підприємства в своїй практиці застосовують різні підходи до визначення економічної сутності фінансових результатів (приріст

чистих активів, різниця між доходами і витратами, приріст власного капіталу), а також до їх аналізу.

Ступінь деталізації останнього визначається найменуванням розраховуються показників (прибутку, рентабельності, доданої економічної вартості та ін.) І методами його проведення [27].

Зокрема, крім індикаторів, відображених в бухгалтерській та фінансовій звітності, прийнято обчислювати показники номінальної, реальної, мінімальної, нормальної, цільової, максимальної, недоотриманого прибутку, потоку готівки, валового і чистого самофінансування.

Серед методів аналізу найбільш інформативним є факторний маржинальний аналіз прибутку і рентабельності - за допомогою побудови моделі Дюпона.

Підприємства особливу увагу приділяють методам управління прибутковістю. Метод - це спосіб впливу суб'єкта управління на об'єкт, що вивчається для отримання певного результату [7, с.182]. Аналізметодів управління дозволяєзгрупувати їх за видами: економічні методи (спонукання), організаційно-розпорядницькі методи (примусу) і соціально-психологічні методи (переконання). Наукові дослідження показали, що при застосуванні методів найбільший ефект буде досягнутий при їх комплексному застосуванні коли кожен метод буде посилювати і доповнювати попередній.

Економічні методи управління прибутком підприємства - це система заходів, яка за допомогою економічних важелів і стимулів спрямовує діяльність компанії в потрібне для суспільства напрямок, тим самим, надаючи непрямий вплив на виробництво. Система даних методів управління прибутком використовує всі господарські важелі: економічне стимулювання, податки, цінову політику і т.д. Ці важелі повинні повністю охоплювати об'єкт управління, тобто використовуватися комплексно і системно.

Організаційно-розпорядчі методи управління прибутком підприємства ґрунтуються на правах і відповідальності людей. У даних методах передбачається використовувати владу керівників і відповідальність підлеглих.

У ці методи входять різні способи впливу суб'єктом на об'єкт за допомогою впливу сили і влади - законів, інструкцій, наказів, розпоряджень та ін. Вони визначають права і обов'язки кожного керівника і підлеглого, а також кожного рівня і ланки управління. Щоб робота системи була найбільш результативною, необхідно виконання двох умов: відповідальність і узгодженість прав на кожному рівні управління.

Соціально-психологічні методи управління прибутком на підприємстві грунтуються на фундаменті моральних цінностей суспільства, а так само на ставленні до особистості [11, с.22]. Як відзначають Овчинникова О.А., Парушіна Н.В. [8, с.27], зростання знань, навичок і умінь співробітників призводить до більшої працездатності персоналу підприємства і побічно впливає на збільшення прибутку. Об'єктами управління за допомогою цих методів виступають:

- особистісні характеристики працівників;
- порядок організації праці;
- метод створення робочих місць;
- наявність і використання інформаційного забезпечення;
- порядок підбору, підготовки і перепідготовки штатних одиниць;
- мікроклімат колективу;
- соціально-побутові умови працівників;
- система спонукання працівників до зацікавленості своєї праці;
- розвиток інфраструктури регіону в цілому [27].

При використанні цих методів, оцінці підлягають соціально-психологічний клімат колективу і його вплив на окремих працівників. Для оцінки використовують різні методи: анкетування, психологічні тести, спостереження та ін. Також розробляють різні заходи, спрямовані на розвиток соціально-психологічних відносин всередині колективу. До них відносяться різні психологічні тренінги; лекції для керівників, спрямовані на оволодіння методів управління колективом; уроки підготовки колективу до прийому методів впливу з боку керівника.

Методи управління прибутком підприємства можна вибирати. Вибір методу залежить [27]:

- від мети бізнесу;
- від масштабів підприємства, його забезпеченості матеріальними і трудовими ресурсами;
- від рівня підготовки кадрів;
- від політики держави.

З’ясовано, що для ефективного управління прибутком на підприємстві необхідно звертати увагу на безліч факторів, які залежать як від самого господарюючого суб'єкта, (обгрунтування прийняття управлінських рішень, наявних внутрішніх можливостей і раціональності їх використання), так і від навколишнього його зовнішнього середовища (податкової, грошово-кредитної систем і ін.).

1.3. Сучасні методи управління прибутковістю

В умовах конкуренції, проблема ефективного управління підприємствами та організаціями набула особлівої важлівості, що обумовлено необхідністю досягнення головної мети діяльності - прибутку [15].

Прибуток як важливий параметр (критерій) ефективності управління підприємствами та організаціями протягом усього XX століття зумовив появу цілої низки концепцій, які дозволяють не тільки забезпечити рентабельність, ефективність і високу економічну активність, а й сформувати довгострокові конкурентні переваги не тільки на національному ринку, а й на світовому.

Варто зазначити, що в умовах швидкого розвитку науки і технологій, автоматизації та контролю процесу, поширення Internet технологій в житті сучасного суспільства сформувалась значна кількість інструментів, які на різних етапах розвитку світової економіки дозволяють отримувати прибуток за навіть несприятливих зовнішніх умов (рис. 1.6).

Рисунок 1.6 - Сучасний інструментарій процесу управління прибутком підприємств і організацій [15]

Таким чином, можна організувати всі інструменти процесу управління прибутком в кілька функціональних груп.

Перша група є системою управління витратами, які недавно поширилися і широко використовуються в управлінських обліку: «таргет-кост», «стандарт-кост», «АВС-кост», які не тільки дозволяють збільшити ефективність управління ними, але забезпечують раціональність їх використання і дозволяють виділяти резерви економії.

Наступна група системи управління запасами: система управління запасами з фіксованим розміром замовлення; система управління запасами з фіксованим інтервалом; система зі встановленою періодичністю поповнення до певного рівня; система «максимум-мінімум». Ці системи в ході своєї еволюції дозволяють компаніям і організаціям більш ефективно управляти коштами і ефективно розпоряджатися ними для створення запасів, що внаслідок призведе до підвищення прибутковості [15].

В умовах поширення кризи набуває актуальності інструментарій процесу перебудови організації шляхом реінжиринг, реорганізації, реструктуризації, і т.д. Це означає зміни в зовнішніх і внутрішніх параметрах організації, яке веде не тільки до підвищення ефективності, але і зростанню прибутку, як у випадку з реінжиринг.

Наступна група систем управління сучасним виробництвом, серед яких такі системи як: «бережливого виробництва», «кайдзен» і багато інших. Ці засоби керування дозволяють компанії отримати величезну кількість переваг. Серед яких і звільнення ресурсів, створення виробничих потоків, інтерес співробітників, безперебійна робота обладнання та багато іншого. Таким чином, стає очевидним, що здійснення принципів дбайливого виробництва на українських підприємствах є дуже важливим для їх функціонування і підтримки конкурентоспроможності.

До останньої групи належать інтегровані (комбіновані) системи управління: система збалансованих показників, система менеджменту якості, система управління вартістю підприємства, концепція постійних змін, антикризовий менеджмент, бенчмаркінг, стратегічне управління, бюджетування. Ці системи управління, при їх впровадженні припускають досягнення зростання прибутку за рахунок поліпшення не однієї функціональної завдання, а всіх процесів, які ефективно функціонують в умовах жорсткої конкуренції. Таким чином, ми можемо зробити висновок, що сучасні системи управління, які набули розповсюдження в управлінні, спрямовані на підвищення не тільки ефективності, але і прибутковості [15].

Розглянемо ці методи сучасного управління більш детально.

Метод «тарет-кост» передбачає, що на підставі заданої ціни реалізації виробу і бажаної величини прибутку встановлюється цільова собівартість, яка в подальшому забезпечується зусиллями всіх служб підприємства. Забезпечує цільову собівартість на стадії планування продукції. Є інструментом стратегічного управління витратами.

Переваги методу: маркетингова орієнтація виробництва; визначення цільових витрат для нових продуктів; контроль витрат ще на стадії розробки продукції.

Недоліки методу: для цільового зниження витрат можуть знадобитися чимало часу або серйозні інвестиції; технічні можливості підприємства не завжди дозволяють знизити собівартість до заданого рівня

Метод «стандарт-кост» передбачає, що для кожного виду витрат (матеріальних, трудових та інших) визначаються обгрунтовані норми витрати (стандарти) ресурсу на одиницю продукції. Витрати ресурсів за нормами і відхилення від норм споживання ресурсів враховуються окремо.

Переваги методу: формування необхідної інформаційної бази для аналізу і контролю витрат, наочність у відображенні відхилень від плану в процесі формування витрат; мінімізація облікової роботи, пов'язаної з

калькуванням собівартості, своєчасне забезпечення менеджерів інформацією про очікувані витратах на виробництво.

Недоліки методу: застосування для періодично повторюваних витрат; успішність застосування залежить від складу і якості нормативної бази; неможливість встановити норми за окремими видами витрат.

Метод «АВС-кост» передбачає, що діяльність підприємства розглядається у вигляді процесів або робочих операцій. Сума витрат підприємства протягом періоду або витрат на певний вид продукції визначається на підставі витрат на здійснення сукупності відповідних процесів і операцій.

Переваги методу: значне підвищення обгрунтованості віднесення накладних витрат на конкретний продукт, більш точне калькулювання собівартості; забезпечення взаємозв'язку одержуваної інформації з процесом формування витрат

Недоліки методу: вимагає значних змін в системі бухгалтерського обліку та вдосконалення систем інформаційної підтримки, що тягне за собою зростання витрат на управління.

Система з фіксованим розміром замовлення передбачає надходження матеріалів рівними, заздалегідь певними оптимальними партіями через змінні інтервали часу. Замовлення на поставку чергової партії дається при зменшенні розміру замовлення на складі до встановленого критичного рівня - «точки замовлення». Інтервали між поставками чергових партій на склад залежать від інтенсивності витрати (споживання) матеріальних ресурсів. Рівень запасів, що відповідає точці замовлення, дорівнює очікуваної потреби протягом часу відставання поставки від замовлення плюс гарантійний запас. При цьому умовно приймається, що інтервал часу між подачею замовлення на поставку і надходженням партії на склад t є постійним. Завдання управління запасами зводиться до того, щоб за фактичними даними про його русі визначити «точку замовлення» і оформити заявку на поставку необхідних матеріалів.

Перевага системи з фіксованим обсягом замовлення, - надходження матеріалу однаковими партіями, що призводить до зниження витрат на доставку і утримання запасів.

Недолік системи полягає в необхідності ведення постійного контролю наявності запасів і збільшення витрат, пов'язаних з їх регулюванням.

Система управління запасами з фіксованою періодичністю передбачає надходження матеріалу через рівні, регулярно повторювані проміжки часу (періоди перевірки наявності запасів). При кожній перевірці запасів визначають готівковий залишок, після чого оформляють замовлення, розмір якого залежить від інтенсивності споживання матеріалів. Розмір замовлення дорівнює максимальному запасу за вирахуванням поточного рівня запасів в момент перевірки матеріалів.

Замовлення може перевищувати економічно обгрунтоване і вказане в підтвердженні, якщо фактичний попит вище очікуваного. І навпаки, розмір замовлення буде менше, якщо попит на матеріал нижче очікуваної середньої величини. Таким чином, при використанні періодичної системи регулювання запасів інтервал часу між замовленнями залишається постійним, а розмір замовлення змінюється в залежності від інтенсивності споживання, тобто є змінною величиною.

Перевагою розглянутої системи є її простота - регулювання здійснюється один раз протягом усього інтервалу між поставками. До числа недоліків системи відносяться: необхідність робити замовлення навіть на незначну кількість матеріалу; виникнення небезпеки вичерпання запасів при непередбаченому інтенсивному їх споживанні до настання чергового моменту замовлення.

Тому система з фіксованою періодичністю замовлення найбільш ефективна при невеликих витратах матеріалів і рівномірному їх витраті.

Система з встановленою періодичністю до постійного рівня (стратегія TS). В цьому випадку замовлення повторюється через рівні

проміжки часу. При зниженні залишку до рівня точки замовлення раніше призначеного терміну видається позачергове замовлення.

Система «максимум - мінімум» (стратегія S - s). Ця система орієнтована на ситуацію, коли витрати на облік запасів і витрати на оформлення замовлення настільки значні, що стають порівнянні з втратами від дефіциту запасів. Тому в розглянутій системі замовлення проводяться не через кожен заданий інтервал, а тільки за умови, що запаси на складі в цей момент виявилися рівними або менше мінімального рівня. У разі видачі замовлення його розмір розраховується так, щоб постачання поповнила запаси до максимального бажаного рівня.

Метод реінжинірингу - це фундаментальне переосмислення і радикальне перепроектування бізнес-процесів з метою досягнення істотних поліпшень в таких ключових показниках результативності, як витрати, якість, рівень обслуговування та оперативність. З точки зору технології реінжиніринг означає більш ефективне використання наявних у організації матеріально-речових ресурсів і можливість застосування більш досконалих засобів виробництва.

Сутність реінжинірингу полягає в тому, що спочатку єдина діяльності фірми як економічного суб'єкта розділяється на певні частини (бізнес-процеси), та був вони з'єднуються в нове ціле, яке і забезпечує кардинальне, докорінне поліпшення ситуації.

Реорганізація проводиться в різних стратегіях, зачіпає при цьому чотири напрямки діяльності підприємства. Такі як: зміна масштабів оперативної діяльності; глобальні організаційні зміни; зміна напрямків діяльності; організація всього підприємства. Реорганізація підприємства передбачає застосування таких методів:

1. Примусовий спосіб - це небажаний і дорогий процес в соціальному плані, не має він переваг в часі стратегічного реагування.
2. Метод адаптивних змін. Він корисний у тому випадку, якщо сприятливі можливості або небезпека відносно легко передбачити, так що терміновості в вжиття заходів даного методу немає. Якщо у

зовнішньому середовищі сталася надзвичайна подія, то метод може бути і не ефективний.

3. Управління кризовою ситуацією. Використовують такий метод, в разі, якщо адміністрація знаходиться в досить кризовій ситуації, наприклад, зміни в зовнішньому середовищі можуть загрожувати її існуванню, внаслідок чого вона виявляється в жорстокому цейтноті.

Реструктуризація підприємств - широке коло заходів, спрямованих на підвищення економічної ефективності, ринкової конкурентоспроможності, загальну адаптацію підприємства до ринкового середовища. Основні методи реструктуризації - раціоналізація організаційної структури (організаційна реструктуризація) та фінансове оздоровлення (фінансова реструктуризація). Бізнес-план може припускати реструктуризацію підприємства з зазначенням цілей, методів і джерел фінансування. Реорганізація власності акціонерного товариства може бути здійснена у формі злиття, приєднання, поділу, виділення і перетворення. Реорганізація власності може бути доповнена реструктуризацією виробництва, управління. [15]

Бережливе виробництво (Lean production, Lean manufacturing) - являє собою підхід до управління організацією, спрямований на підвищення якості роботи за рахунок скорочення втрат. Цей підхід поширюється на всі аспекти діяльності - від проектування і виробництва, до збуту продукції.

Кайдзен - безперервне вдосконалення всього потоку створення цінності в цілому або окремого процесу з метою збільшення цінності і зменшення втрат. У прикладному сенсі кайдзен - це філософія і управлінські механізми, що стимулюють співробітників пропонувати поліпшення і реалізовувати їх в оперативному режимі**.**

Збалансована система показників є прикладом контролера зі зворотним зв'язком, дія якого спрямована на реалізацію корпоративної стратегії. [4]

Такий тип контролера передбачає вимір результативності, порівняння показника з референсним значенням і здійснення коригувань при наявності розриву. Подібний контроль вимагає трьох передумов: вибір підлягають

вимірюванню даних; встановлення референсних значень; принципова можливість здійснити коригування. [4]

В контексті стратегічного менеджменту всі три елементи повинні виникати з корпоративної стратегії. Передбачається, що суб'єкт управління здатний як спостерігати, так і втручатися в процес. На практиці це не завжди можливо в повній мірі.

Існують два фактора, що полегшують встановлення такого роду контролю. По-перше, можна спростити відбір даних для моніторингу. По-друге, слід відбирати тільки ті дані, які відповідають здатності менеджера втрутитися в процес.

Система менеджменту якості, це система управління. І їй характерні такі ознаки, як певне призначення, власна структура, наявність певних елементів і, звичайно, їх взаємозв'язок.

Призначення системи менеджменту якості полягає в тому, щоб забезпечити якість продукції, яку виробляє підприємство. Якість продукції повинна відповідати очікуванням споживачів або бути максимально наближеним до них.

На сьогоднішній день немає необхідності перевіряти кожну одиницю продукції, що випускається на заводі. Для контролю за якістю досить налаштувати систему таким чином, щоб забезпечувалася безперебійна і безпомилкова робота як обладнання, так і робочого персоналу. Адже саме причинами низької якості продукції або наданої послуги є неправильні дії з боку керівництва підприємства і працівників. Для того, щоб уникнути даних наслідків, досить розробити інструкції, які дозволять добитися високої якості продукції або послуг, і виконувати їх.

Управління вартістю на підприємстві дає істотні переваги даному економічному суб'єкту ринку. Для власників підприємства ефект від управління вартістю полягає в здатності оцінки вигоди від вкладених колись в підприємство коштів. Створення вартості є метою будь-якого підприємства.

Створення і розвиток бізнесу є свого роду «інвестиційним проектом», де підприємець-власник має матеріальний і науковий інтерес.

Оцінка вартості підприємства здійснюється, по-перше, для виявлення економічної спроможності підприємства в цілому. В даному випадку компанія розглядається як економічна система, виробнича система, яка здатна приносити дохід і бути не тільки рентабельною, а й прибутковою. Тут може бути ви-значений експертним шляхом рівень економічної спроможності підприємства.

По-друге , вартісна оцінка для підприємства може служити фактором, що виявляє «больові точки» фірми, проблеми системи і ті її функціональні частини, які приносять підприємству шкоди, приносячи збитки або перешкоджаючи отриманню додаткового доходу. Вартісне управління також виявляє і «точки зростання» підприємства із різних точок зору, якщо такі є. Вартість як головний економічний показник дозволяє оцінити ті чи інші економічні чинники або тих чи інших учасників точно і об'єктивно, в чому полягає перевага даного підходу.

По-третє, професійна вартісна оцінка, проведена на підприємстві постійно, виявляє відхилення в розвитку і може їх своєчасно усунути без серйозних негативних наслідків. На основі оцінки вартості керівник може приймати рішення на користь підвищення функціональності підприємства і збільшення його прибутковості як результату ефективної роботи, можуть формуватися пропозиції щодо оптимізації діяльності підприємства [15].

Успішна компанія характеризується високою вартістю активів. Сукупна вартість компанії є показником, що задовольняє інтереси всіх агентів, що мають відношення до підприємства. Акціонери отримують дивіденди від підвищеної вартості компанії, всі інші учасники отримують фактичну вигоду від впевненості в стабільності компанії і її можливості розплачуватися за своїми зобов'язаннями в необхідний момент часу.

Головним в **концепції управління змінами** є думка про те, що всі зміни в організації зачіпають не тільки основні і допоміжні процеси, а й персонал.

Концепція передбачає, що можливо створити відтворену модель успішних змін, і що існують конкретні процеси і інструменти, які дозволяють впроваджувати зміни ефективно [30].

При ефективному управлінні змінами підприємство може отримати наступні конкурентні переваги:

1. Створення єдиного організаційного підходу до змін, який передбачає налагодження всіх процесів, використання необхідних інструментів, формування єдиної системи цілей.
2. Зменшення опору змінам, результатом якого є уникнення падіння продуктивності і виникнення конфліктів.
3. Послідовність і стійкість змін, прискорене навчання, можливість постійно вдосконалювати процеси впровадження змін і розвивати стратегію організаційного розвитку. На високотехнологічних підприємствах створення моделі успішних змін, що має на увазі конкретні процеси і інструменти, які дозволяють впроваджувати зміни ефективно, залежить від напрямку діяльності, стратегії, методи ведення бізнесу і може включати в себе різні підходи і моделі управління змінами, класифікація яких досить обширна [4].

Антикризове управління або антикризовий менеджмент - сукупність форм і методів реалізації антикризових процедур стосовно до конкретної компанії. Антикризовий менеджмент є категорією мікроекономічної та відображає виробничі відносини, що складаються на рівні компанії при її оздоровленні або ліквідації.

Можна вважати, що система антикризового менеджменту - це і є система банкрутства в компанії. Насправді слід трактувати це поняття дещо ширше: в поняття антикризового менеджменту слід включити превентивні заходи і для порівняно благополучних компаній з метою попередження появи ознак можливого банкрутства.

Тому антикризовий менеджмент варто розуміти як комплексну систему, що включає моніторинг криз, планування, організацію та проведення заходів по

збереженню базисних характеристик компанії, її ефективному функціонуванню.

Метод бенчмаркінгу передбачає порівняння стану управління витратами на підприємстві з підприємствами-лідерами для подальшого прийняття рішень в області управління витратами.

Переваги методу: дозволяє отримати комплексну оцінку управління витратами на підприємстві в порівнянні з еталонним підприємством, яка є серйозною передумовою поступового поліпшення управління витратами на основі досвіду і технологій інших підприємств.

Недоліки методу: невірний вибір підприємства-еталона знижує ефективність методу; вимагає системності і цілеспрямованості в застосуванні досвіду інших підприємств.

Стратегічне управління відповідає викликом зі стогони зовнішнього оточення і дозволяють домогтися конкурентних переваг, що в сумі дає можливість підприємству виживати в довгостроковій перспективі, при цьому досягаючи своїх цілей.

Формулювання стратегії - образа дій, і її чіткий інструментарій є ядром управління і важливою ознакою хорошого менеджменту.

Стратегія в сенсі стратегічного управління організацією - образ організаційних дій і керуючих підходів, що використовуються для досягнення організаційних завдань і цілей організації.

Сутність стратегічного управління є відповіді на три питання:

1. Яке становище підприємства на сьогоднішній день?
2. Якого положення воно б хотіло домогтися через 3, 6, 12 місяців?
3. Що необхідно зробити для досягнення бажаного положення?

Вирішити перше питання допоможе інформація, що містить дані виробництва для аналізу минулих, нинішніх і майбутніх ситуацій.

У другому питанні відбивається така важлива особливість як орієнтація його на майбутнє, в якій керівництву підприємства необхідно визначити його цілі [27].

Рішення третього питання пов'язане з реалізацією вже обраної стратегії, причому на даній стадії можуть бути скориговані два попередні етапи. Найбільш важливі складові цього етапу: доступні ресурси, управлінська система, організаційна структура та співробітники, які будуть реалізовувати обрану стратегію.

Бюджетування - це виробничо-фінансове планування діяльності підприємства шляхом складання загального бюджету підприємства, а також бюджетів окремих підрозділів з метою визначення їх фінансових витрат і результатів.

Призначення бюджетування на підприємстві полягає в тому, що це основа планування і прийняття управлінських рішень на підприємстві, оцінки всіх аспектів фінансової спроможності підприємства, контролю та управління матеріальними і грошовими ресурсами підприємства, зміцнення фінансової дисципліни та підпорядкування інтересів окремих структурних підрозділів інтересам підприємства в цілому і власникам його капіталу.

На кожному підприємстві може бути своя специфіка бюджетування в залежності від об'єкта фінансового планування, так і від системи фінансових і нефінансових цілей. Тому, говорячи про призначення бюджетування, необхідно пам'ятати, що в кожній компанії як управлінської технології воно може переслідувати свої власні цілі і використовувати свої власні кошти, свій інструментарій.

Бюджети можуть бути складені як для підприємства в цілому, так і для його підрозділів.

Отже, наведений сучасний інструментарій фокусує увагу керівників не тільки на витратах, запасах, продуктивності праці і системі управління, а й на раціональному використанні всіх ресурсів підприємства, які в основному обмежені в кількості.

Висновки до розділу І

1. Оскільки метою діяльності комерційної організації є отримання прибутку, то прибуток розглядають як показник абсолютної ефективності. Прибуток - фінансова база самофинансирующихся-вання, розширення виробництва.

2. Економічна сутність прибутку вивчається наукою економічної теорії.

3. Авторами І.А. Бланк, Н.Б. Клишевич, Д.С. Моляков, Г.В. Савицька, Н.Н. Селезньова запропоновано комплексне визначення прибутку як економічної категорії, узагальнюючого показника фінансових результатів господарської діяльності в грошовому вираженні, котрий визначається різницею між доходами підприємства і витратами, пов'язаними із здійсненням цієї діяльності.

4. Прибуток показує абсолютний ефект діяльності підприємства без урахування вкладених ресурсів, тому його доповнюють показниками рентабельності, які характеризують ступінь прибутковості підприємства. Рентабельність дає уявлення про здатність підприємства збільшувати свій вкладений капітал.

5. Дослідження показали, що в практиці зарубіжних підприємств відсутня загальноприйняте розуміння економічної суті поняття «фінансові результати», що обумовлено різними цілями, джерелами інформації, технічним рівнем і тимчасовими рамками конкретних компаній.

6. Поширеним серед зарубіжних підприємств є аналіз фінансових результатів за допомогою розрахунку та інтерпретації показників прибутку. Сам же прибуток віднесено до частини власного капіталу, відображаючи його приріст протягом певного часу. На основі показників прибутку підприємства розраховують індикатори рентабельності.

7. Основними функціональними групами інструментів управління прибутком виділяють системи управління витратами, системи управління

запасами, системи перебудови організації, інтегровані (комбіновані) системи управління і система збалансованих показників.

8. Таким чином, всі системи управління поставками, виробництвом і реалізацією на підприємствах спрямовані на підвищення не тільки ефективності, але і прибутковості.

9. Дослідниками рекомендується використовувати системи досягнення зростання прибутку за рахунок поліпшення не однієї функціональної завдання, а всіх процесів підприємства.

РОЗДІЛ ІІ. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА NORD

2.1. Особливості управління процесом прибутковості на підприємстві NORD

Публічне акціонерне товариство "NORD" (PUBLIC JOINT STOCK COMPANY «NORD». Nord Group Holding) – єдиний в Україні і провідний у Східній Європі виробник складної побутової техніки (кухонних плит, торгово-холодильного обладнання, компресорів) повного циклу з власною науково–конструкторською базою, де виконується виготовлення всіх деталей, інструментів, збирання і упаковка холодильників.

Публічне акціонерне товариство "NORD" зареєстроване та здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України. Компанія веде свою історію з 1963 року. Воно зареєстровано Розпорядженням Виконавчого комітету донецької міської ради народних депутатів № 539-р від 14.06.1993 року, реєстраційний (№ 0102-44 від 15.06.1993 року). Майно Товариства складається з необоротних та оборотних активів, вартість яких відображена в балансі Товариства

Серед загального номенклатурного переліку продукції, що випускається в даний час, є чотири великі номенклатурні позиції для бізнесу (морозильні камери, холодильні шафи, компресори, аксесуари) і дві номенклатурні групи побутових споживачів (холодильники, морозильні камери) а також товари зі знижками.

Юридична адреса Компанії: Україна, 84322, м, Краматорськ, вулиця Шкільна, 117. Фактична адреса Компанії до 2016 року: Україна, 83112, м. Донецьк, проспект Жуковського, 2.У березні 2016 року компанія повністю законсервувала свої основні фонди, а в березні 2017 року відновила виробництво в Китаї в містах Хевей і Гуанджоу на основі контракту з MideaGroup (КНР) на виробниц-дарських потужностях LTD «HefeiHualingCo».

Середня чисельність працівниківстаном на 31.12.2017 року становить 191 людини (на 31.12.2016 року: одна тисяча дев'ятсот шістьдесят три особи).

ПАТ "NORD" здійснює фінансово-господарську діяльність на основі повного госпрозрахунку, самофінансування і самоокупності.

Товариство є власником:

- майна, коштів, переданих йому Учасниками (акціонерами) у власність, як вклад до статутного капіталу (фонду);

- продукції, виробленої Товариством в результаті господарської діяльності;

- одержаних доходів;

- іншого майна, коштів, одержаних, придбаних на підставах, не заборонених законом.

Товариство самостійно володіє, користується і розпоряджається своєю власністю (майном) відповідно до мети своєї діяльності. Ризик випадкової втрати або пошкодження майна, що є власністю Товариства, несе Товариство.Товариство має право продавати і купувати, передавати (в тому числі на умовах дарування) або одержувати безкоштовно (в тому числі на умовах дарування), обмінювати, передавати та брати в оренду будь-які матеріальні та інші коштовності, використовувати, відчужувати та придбавати їх будь-яким іншим способом, якщо це не суперечить чинному законодавству та Статуту.

Товариство має самостійний баланс, поточні (розрахункові), валютні, депозитні та інші рахунки в банках; фірмову марку (комерційне найменування) та торговельні (товарні) знаки, печатки, штампи, фірмові бланки та інші атрибути відповідно статусу юридичної особи, які затверджуються Генеральним директором Товариства.

Товариство має право в порядку та в будь-якій формі, які не суперечать Статуту та чинному законодавству:

- випускати, реалізовувати, та скуповувати цінні папери (в тому числі акції, облігації, тощо);

- здійснювати операції з векселями або за допомогою векселів;

- засновувати та вступати в об'єднання з іншими суб'єктами господарської діяльності;

- створювати на території України та за її межами свої філії, представництва та господарські товариства, створювати некомерційні, неприбуткові суб`єкти господарювання в межах діючого законодавства;

- здійснювати інші дії, що не суперечать чинному законодавству та Статуту.

Товариство несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном Товариства. Товариство не відповідає за зобов'язаннями акціонерів (учасників). Акціонери (учасники) відповідають за зобов'язаннями Товариства тільки в межах належних їм акцій (майна, коштів, що внесені до Статутного капіталу Товариства). Акціонери, що не в повному обсязі сплатили кошти за акції, відповідають за зобов`язаннями Товариства і в межах неоплаченої частини вартості належних їм акцій.

Товариство не відповідає за зобов'язаннями держави (України), а держава (Україна) не відповідає за зобов'язаннями Товариства.

Предметом діяльності Товариства при реєстрації було обрано біля 40 пунктів, зокрема:

- науково-дослідні роботи, проектування, розроблення, виготовлення, обслуговування (у тому числі гарантійне, післягарантійне, тощо), ремонт, надання інших послуг юридичним особам та громадянам, реалізація (у тому числі оптова, роздрібна, бартерні операції та ін.) електричної, іншої побутової техніки;

- розроблення, виготовлення, обслуговування, ремонт, купівля та продаж будь-якого устаткування;

- операції з нерухомістю виробничого та невиробничого призначення; будівельна діяльність;

- реалізація (оптова, роздрібна, бартерні операції та інше) будь якої продукції; організація ринків збуту, посередницька діяльність;

- внутрішні та міжнародні перевезення пасажирів та вантажів повітряним, річковим, морським, залізничним та автомобільним транспортом як для власної потреби, так і надання вказаних послуг по замовленням юридичних осіб, громадян, фізичних осіб-підприємців;

- надання транспортно-експедиційних послуг

- збирання, утилізація, переробка, зберігання, реалізація (в тому числі оптова, роздрібна, бартерні операції та) будь-яких відходів виробництва

- рекламна, видавнича діяльність

- представництво (у будь-якій формі) інтересів інших осіб згідно договорів з ними; участь в управлінні іншими підприємствами, об'єднаннями підприємств;

- розробка, виготовлення, продаж, впровадження, обслуговування, дослідження ефективності прикладних програмних продуктів;

- здійснення операцій з матеріалами, до складу яких входять дорогоцінні метали (придбання, застосування при виготовленні готової продукції з подальшою їх реалізацією);

- наукова діяльність за напрямками, що пов'язані з предметом та ціллю діяльності Товариства;

Товариство створене для здійснення підприємницької діяльності з метою:

- організація і розвиток виробництва побутової техніки та інших видів продукції, послуг, виконання робіт в Україні та за її межами;

- організація та розвиток ринків збуту виробленої (або придбаної, одержаної) продукції, послуг в Україні та за її межами;

- створення умов для залучення та ефективного використання вітчизняних та іноземних інвестицій;

- одержання прибутку внаслідок викладеної вище діяльності.

Станом на 2010 рік статутний капітал Товариства становить 27000.00 (двадцять сім тисяч гривень 00 копійок). Статутний капітал Товариства поділений на 2700000 (два мільйона сімсот тисяч) штук простих іменних акцій у бездокументарній формі (дематеріалізовані в зв'язку з вимогами Закону «Про

акціонерні товариства»). Номінальна вартість однієї акції - 0,01 (нуль гривень одна копійка). Випуск привілейованих акцій Товариством не передбачено. Прості акції не підлягають конвертації у привілейовані акції або інші цінні папери Товариства

Прибуток Товариства використовується за рішенням компетентних щодо цього органів Товариства. За рішенням органів Товариства, Товариство створює резервний капітал (фонд), фонд сплати дивідендів та інші фонди.

Резервний капітал (фонд) створюється в розмірі 6750 (шість тисяч сімсот п'ятдесят) гривень шляхом щорічних відрахувань у розмірі 5 відсотків від чистого прибутку Товариства. Щорічні відрахування у Резервний капітал (фонд) здійснюються до досягнення ним 25% від розміру статутного капіталу Товариства.

Товариство самостійно планує, організовує, проводить та контролює свою діяльність, визначає перспективи розвитку, бюджет, виходячи з попиту на вироблену продукцію, роботи та послуги і потреби забезпечення виробничого та соціального розвитку Товариства. Продукцію, роботи та послуги реалізують за цінами і тарифами, які встановлюються самостійно Товариством або на договірній основі.

Товариство здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність і подає її в установленому обсязі визначеним законодавством державним органам.

Фінансова звітність Товариства підготовлена відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності. Витрати на податки здійснюються відповідно до чинного податкового законодавства України.

Фінансова звітність підготовлена відповідно до принципу оцінки за історичною вартістю, за винятком оцінки окремих фінансових інструментів, згідно з МСФЗ №39 "Фінансові інструменти: визнання та оцінка».

Так особливості управління та формування прибутку підприємства «NORD» безпосередньо залежать від визначення особливостей обліку категорій

«Дохід» та «Витрата», а також їх складових. Тому розглянемо ці категорії більш детально з урахуванням особливостей діяльності підприємства.

Оскільки дохідце валове надходження економічних вигод протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності підприємства, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників, то до нього включають як дохід від звичайної діяльності, так і прибуток від інших операцій. Дохід від звичайної діяльності ПАТ «NORD» формується від продажу товарів і надання послуг.

Дохід включає тільки валові надходження економічних вигод, які отримані або підлягають отриманню на свій рахунок підприємства. Не є економічними вигодами і не включається до складу доходу з наступним відрахуванням податок на додану вартість і дохід, отриманий від імені третіх сторін за договорами комісії, консигнації, доручення та інших подібних договорів, за якими не переходить право власності.

Дохід ПАТ «NORD» оцінюють за справедливою вартістю компенсації, що отримана або підлягає отриманню. Справедлива вартість - це ціна, яка була б отримана в результаті продажу активу або сплачена при передачі зобов'язання в умовах операції, здійсненої на організованому ринку, між учасниками ринку на дату оцінки.

У разі відстрочки надходження грошових коштів або їх еквівалентів справедлива вартість компенсації може бути нижчою за номінальну суми грошових коштів, яка була б отримана. У разі надання покупцеві відстрочення платежу (без нарахування відсотків) або прийняття від покупця у вигляді компенсації за продаж товарів векселі до отримання, справедлива вартість компенсації визначається шляхом дисконтування всіх майбутніх надходжень з використанням умовної ставки відсотка.

Якщо товари або послуги обмінюються на товари або послуги, подібні за характером і вартості, обмін не розглядається як операція, яка генерує дохід. Однак, коли товари продаються або послуги надаються в обмін на несхожі товари або послуги, обмін розглядається як операція, яка генерує дохід. Дохід

оцінюється за справедливою вартістю отриманих товарів або послуг, скоригованою на суму переведених грошових коштів або їх еквівалентів. Якщо неможливо достовірно оцінити справедливу вартість отриманих товарів або послуг, дохід оцінюється за справедливою вартістю переданих товарів або послуг, скоригованою на суму переведених грошових коштів або їх еквівалентів.

Дохід від продажу товарів визнається в разі задоволення всіх наведених далі умов:

а) покупцеві передані суттєві ризики і переваги володіння товаром;

б) продавець не приймає участі в управлінні в тій сходинці, яка зазвичай асоціюється з правом власності, і не контролює продані товари;

в) суму доходу можна достовірно оцінити;

г) ймовірно, що до суб'єкта господарської діяльності надійдуть економічні вигоди, пов'язані з операцією;

д) понесені або очікувані витрати, пов'язані з операцією, можна достовірно оцінити.

Дохід, пов'язаний з наданням послуг ПАТ «NORD» визнається доходом в разі задоволення всіх наступних умов:

а) можна достовірно оцінити суму доходу;

б) є ймовірність отримання продавцем економічних вигод, пов'язаних з операцією;

в) можна достовірно оцінити ступінь завершеності операції на кінець звітного періоду;

г) можна достовірно оцінити витрати, понесені у зв'язку з операцією, і витрати, необхідні для її завершення.

Ступінь завершеності операції з надання послуг визначається одним з таких способів, залежно від суті наданих послуг:

а) огляд виконаної роботи;

б) визначення питомої ваги витрат, понесених до певної дати, в загальній сумі попередньо оцінених витрат операції.

Сума витрат, понесених до певної дати, включає тільки ті витрати, які відображають фактично надані послуги на цю ж дату. Тільки витрати, які відображають фактично надані послуги (або послуги, які будуть надані), включаються в загальну суму попередньо оцінених витрат операції.

Якщо результат операції, яка передбачає надання послуг неможливо достовірно оцінити, дохід

Не визнаються в: итратами і не включаються до звіту про фінансові результати:

1. Платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо.

2. Попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг.

3. Погашення отриманих позик.

4. Інші зменшення активів або збільшення зобов'язань.

5. Витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

6. Балансова вартість валюти.

Витрати на переробку запасів включають витрати, прямо пов'язані з одиницями виробництва, наприклад оплата праці виробничого персоналу. Вони також включають систематичний розподіл постійних і змінних виробничих накладних витрат, що виникають при переробці матеріалів у готову продукцію.

Загальновиробничі витрати розподіляються на постійні і змінні.

Постійні виробничі накладні витрати - це ті непрямі витрати на виробництво, які залишаються порівняно незмінними незалежно від обсягу виробництва, такі як амортизація, утримання будівель і обладнання заводу, а також витрати на управління й адміністративні витрати заводу.

Змінні виробничі накладні витрати - це такі непрямі витрати на виробництво, які змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно обсягу виробництва, такі як витрати на допоміжні матеріали і непрямі витрати на оплату праці.

Розподіл постійних виробничих накладних витрат на витрати, пов'язані з переробкою, базується на нормальній потужності виробничого устаткування. Нормальна потужність - це очікуваний рівень виробництва в даний час.

Нерозподілені накладні витрати визнаються витратами того періоду, в якому вони понесені. Змінні виробничі накладні витрати розподіляються на кожну одиницю виробництва на базі фактичного використання виробничих потужностей.

До витрат, які виключаються із собівартості запасів і визнаються як витрати періоду, в якому вони понесені, відносяться:

а) наднормативні відходи матеріалів, витрати на оплату праці або інші виробничі витрати;

б) витрати на зберігання, крім тих витрат, які зумовлені виробничим процесом, і є необхідними для підготовки до наступного етапу виробництва;

в) адміністративні накладні витрати, не пов'язані з доставкою запасів до їх сьогоднішнього місцезнаходження та приведенням у сьогоднішній стан;

г) витрати на збут (продаж)

д) інші операційні витрати.

Якщо запаси будуть закуплені на умовах відстрочення розрахунків і угода фактично містить елемент фінансування, цей елемент (наприклад, різниця між ціною придбання при звичайних умовах оплати і сплаченою сумою) визнається як витрати на відсотки протягом періоду фінансування.

До складу прямих матеріальних витрат ПАТ «NORD» включає вартість сировини і основних матеріалів, що утворюють основу вироблюваної продукції, куплених напівфабрикатів і комплектуючих виробів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

До складу прямих витрат на оплату праці включають заробітну плату та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, виконання робіт або надання послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

До складу відрахувань на соціальні заходи включається відрахування з заробітної плати та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, виконання робіт або надання послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

До складу амортизації включається нарахована амортизація основних засобів.

До складу інших операційних витрат включаються всі виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

До складу загальновиробничих витрат, на підприємстві належать:

1. Витрати на управління виробництвом (оплата праці апарату управління цехами, ділянками і тому подібне; відрахування на соціальні заходи і медичне страхування апарату управління цехами, ділянками, витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо).

2. Амортизація основних засобів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення.

3. Амортизація нематеріальних активів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення.

4. Витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення.

5. Витрати на вдосконалення технології та організації виробництва (оплата праці та відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології та організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі; витрати матеріалів, куплених комплектуючих виробів і напівфабрикатів, оплата послуг сторонніх організацій тощо).

6. Витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень.

7. Витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальновиробничого персоналу; відрахування на соціальні заходи, медичне

страхування робітників та апарату управління виробництвом; витрати на здійснення технологічного контролю над виробничими процесами і якістю продукції, робіт, послуг).

8. Витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорони навколишнього природного середовища.

9. Інші витрати (внутрішнє переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади; нестачі незавершеного виробництва; нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах; оплата простоїв тощо).

Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) визначена згідно з МСФЗ 2 «Запаси».

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованих товарів, поділяються на адміністративні витрати та інші операційні витрати.

В адміністративних витратах відображаються загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства.

До витрат на збут належать витрати, пов'язані з реалізацією продукції.

До складу фінансових витрат віднесено відсотки за користування кредитом.

Втрати від участі в капіталі включають втрати, понесені в зв'язку з інвестиціями в Компанії, облік яких здійснюється методом участі в капіталі.

До складу інших витрат включаються витрати, які виникають під час звичайної діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язаних безпосередньо з виробництвом та / або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг).

Саме різниця між отриманими доходами і понесеними витратами визначає розмір фінансового результату ПАТ «NORD» та відповідно її прибутковість.

Економіка ПАТ «NORD» суттєво залежить від законодавчих документів і актів, стану економіки України (рівня інфляції, відсоткового зростання промислового виробництва та ін.). Зміни факторів зовгонішнього середовища в

Україні з 2015 року суттєво вплинули на діяльність підприємства. Майно підприємства має ризик бути пошкодженим або знищеним з незалежних від дій підприємства обставин. Зміна конфігурації ринку для продукції підприємства стало суттєвим фактором формування прибутку і управління прибутковістю. Вартість продукції ПАТ «NORD» з 2014 до 2016 р.р. зросла на 5% і конкурентні умови ринку збуту стали жорсткими.Коливання валютних курсів, ризміна ринку сировини ускладнили виробничу діяльність підприємства

Так темп росту випуску продукції (холодильних шаф і морозильних камер) наведений у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Динаміка темпів зростання випуску продукції ПАТ «NORD» за роками

Рік	2017	2016	2015	2014	2013
Темп зростання випуску продукції, %	0,0	12,0	47,9	84,3	87,9
Випуск продукції, од	0	19520	162 781	339 897	403 082

Продукція ПАТ «NORD» є сезонною. Максимальні обсяги продажів припадають на літні місяці, а мінімальні – на зимовий період.

Динаміка відвантаження продукції наведена у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 - Динаміка збуту холодильних шаф ПАТ «NORD» за сезонними коливаннями

2017 рік	1-й квартал	2 од.	2016 рік	1-й квартал	4576 од	2015 рік	1-й квартал	11867 од
	2-й квартал	3 од.		2-й квартал	9104 од		2-й квартал	68203 о
	3-й квартал	0		3-й квартал	5838 од		3-й квартал	37518 од
	4-й квартал	0		4-й квартал	0		4-й квартал	45239 од.

Як налідок, за результатами 2017 року ПАТ «NORD» має відємне значення показника забезпеченності власними оборотними засобами і вжається до зовнішнього кредитування.

Уся фінансова звітність ПАТ «NORD» готується за міжнародними стандартами фінансової звітності і ща принципом оцінки за історичної вартості

(за винятком окремих фінансових інструментів відповідно до МСФО №39 "Фігагслві інструменти: визнання і оцінка»).

Таким чином, підприємство ПАТ «NORD» на підставі його статуту може зжійснювати широкий спектр видів економічної діяльності, відкривати філії і формувати господарський портфель широкого спектру. Також позитивним надбанням підприємства є ведення фінансової звітності за міжнародними стандартами.

Основними проблемами ПАТ «NORD» є:

- повне консервування виробничих фондів на площадці м. Донецьк,

- постійне зменшення (з 2013 року) темпів росту выпуску основної номенклатури продукції (холодильні шафи і морозильні камери),

- сезонність попиту на продукцію (пик – на весняний період),

- відємне знчення покзника забезпеченності власними оборотними засобами.

2.2. Сучасний стан та стратегія прибутковості підприємства

Щоб оцінити сучасний стан і стратегію прибутковості підприємства ПАТ "NORD" нам в першу чергу потрібно оцінити процес формування чистого прибутку підприємства в розрізі основних її факторів. Такий аналіз представимо в таблиці 2.3.

Отже, як бачимо з таблиці 2.3 чиста виручка підприємства ПАТ "NORD" в 2014 році зросла на 18,85% і мала максимальне значення (976738 тис. грн.) серед аналізованих років.

У наступні періоди вона щорічно скорочувалася з 976 738 тис. грн. до 84 тис. грн .. Так в 2015 році вона зменшилася на 34,29%, в 2016 році - на 85,15%, а в 2017 році - її скорочення склало 99,91%.

Динаміку зміни розміру чистого виторгу підприємства ПАТ "NORD" можемо відобразити на рис. 2.1.

Таблиця 2.3 - Аналіз фінансових результатів підприємства ПАТ "NORD" в 2013-2017 році, тис. грн.

№ з/п	Показники	Роки					Відхилення			
		2013	2014	2015	2016	2017	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
1.	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	821858	976738	641790	95305	84	18,85	-34,29	-85,15	-99,91
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	755587	839897	528891	76693	66	11,16	-37,03	-85,50	-99,91
3.	Валовий прибуток (збиток)	66271	136841	112899	18612	18	106,49	-17,50	-83,51	-99,90
4.	Інші операційні доходи	38558	327763	184293	126161	10287	750,05	-43,77	-31,54	-91,85
5.	Адміністративні витрати	49898	54922	23891	15274	3291	10,07	-56,50	-36,07	-78,45
6.	Витрати на збут	32766	59858	45781	19958	1202	82,68	-23,52	-56,41	-93,98
7.	Інші операційні витрати	35755	360439	245518	124467	14081	908,08	-31,88	-49,30	-88,69
8.	Фінансові результати від операційної діяльності	-16590	-10615	-17998	-14926	-8269	-36,02	69,55	-17,07	-44,60
9.	Дохід від участі в капіталі	-	-	54	-	-	-	-	-100,00	-
10.	Інші фінансові доходи	-	-	-	-	21	-	-	-	-
11.	Інші доходи	1379	2488	527	12786	5	80,42	-78,82	2326,19	-99,96
12.	Фінансові витрати	8979	9791	7184	6545	-	9,04	-26,63	-8,89	-100,00
13.	Втрати від участі в капіталі	4218	634	-	289	-	-84,97	-100,00	-	-100,00
14.	Інші витрати	2577	2997	387	16226	210	16,30	-87,09	4092,76	-98,71
15.	Фінансові результати від звичайної діяльності	-27985	-21549	-24988	-25200	-8453	-23,00	15,96	0,85	-66,46
16.	Податок на прибуток	320	761	731	420	922	137,81	-3,94	-42,54	119,52
17.	Чистий прибуток (збиток)	-28305	-22310	-24257	-25620	-9375	-21,18	8,73	5,62	-63,41

Рисунок 2.1 - Динаміка чистого доходу від реалізації продукції ПАТ "NORD" в 2013-2017 році, тис. грн.

Що стосується собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), то їй притаманні такі ж тенденції, як і чистої виручки. Так в 2014 році спостерігалося її збільшення на 11,16%,. А в наступних періодах відбувалося скорочення: у 2015 році - на 37,03%, в 2016 році - на 85,5%, а в 2017 році - на 99,91% (рис.2.2.).

Рисунок 2.2 - Динаміка собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ПАТ "NORD" в 2013-2017 році, тис. грн.

Що стосується валового прибутку, то вона має безпосередню залежність від виручки і собівартості, тому за цим показником спостерігалося збільшення в 2014 році з 66271 тис. грн. до 136841 тис. грн., а в наступних роках скорочення: у 2015 році до 112 899 тис. грн., в 2016 році - до 18612 тис. грн., а в 2017 році - до 18 тис. грн. (рис.2.3.).

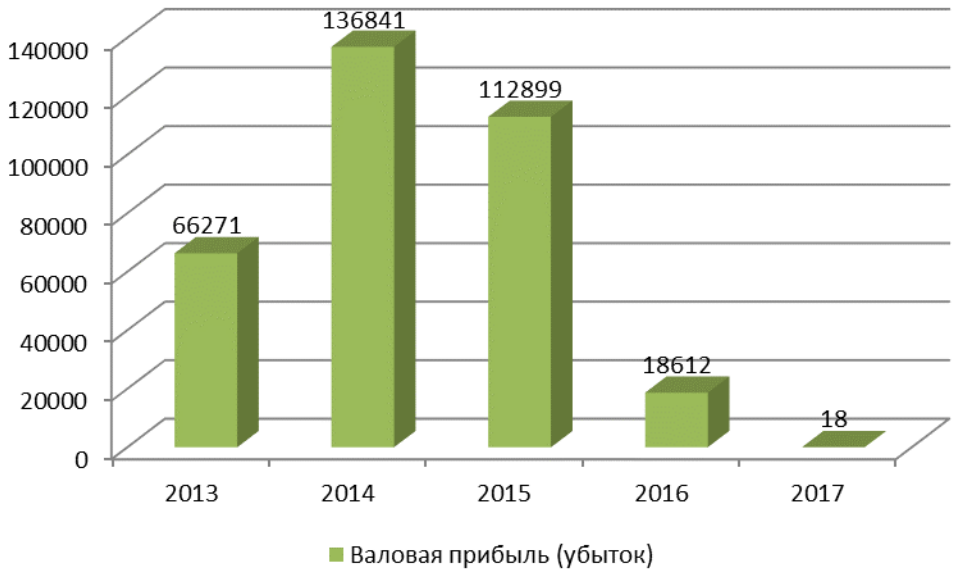

Рисунок 2.3 - Динаміка валового прибутку ПАТ "NORD" в 2013-2017 році, тис. грн.

Інші операційні доходи, також як і вже розглянуті раніше показники, збільшуються в 2014 році, а в наступних періодах скорочуються. Так розмір приросту в 2014 році склав 750,05%, а скорочення в 2015 році - 43,77%, в 2016 році - 31,54%, а в 2017 році - 91,85%.

Що стосується адміністративних витрат, то вони збільшилися на 10,07% в 2014 році, а в наступних періодах скорочувалися: у 2015 році - на 56,5%, в 2016 році - на 36,07%, а в 2017 році - на 78 , 45%.

У зв'язку зі скороченням діяльності знизилися, і витрати на збут. Так в 2015 році вони зменшилися на 23,52%, в 2016 році - на 56,41%, а в 2017 році - на 93,98%.

Такі ж тенденції властиві й інших операційних витрат. Так в 2014 році вони становили 35755 тис. грн., а вже до 2017 року скоротилися до 35755 тис. грн.

Наведені тенденції витрат мали позитивний вплив на фінансовий результат від операційної діяльності, оскільки з 2016 року спостерігалося скорочення збитку з 17998 тис. грн. в 2015 році до 14926 тис. грн. - в 2016 році і до 8269 тис. грн. - у 2017 році (рис. 2.4.).

Рисунок 2.4 - Динаміка фінансового результату від операційної діяльності (збиток) ПАТ "NORD" в 2013-2017 році, тис. грн.

Що стосується доходу від участі в капіталі, то він виникає лише в 2015 році в розмірі 54 тис. грн. Також одного разу виникають і інші фінансові доходи - у 2017 році в розмірі 21 тис. грн.

Інші доходи не мають чіткої тенденції, так в 2013 році вони становили 1379 тис. грн., в 2014 році - зросли до 2488 тис. грн., в 2015 році - скоротилися до 527 тис. грн., в 2016 році - знову збільшилися до 12786 тис. грн., а в 2017 році - стрімко скоротилися до 5 тис. грн.

Фінансові витрати зросли в 2014 році з 8979 тис. грн. до 9791 тис. грн., а в наступні періоди мали тенденцію до скорочення. Так в 2015 році вони зменшилися до 7184 тис. грн., в 2016 році - до 6545 тис. грн., а в 2017 році і зовсім були відсутні.

Таким чином, загальна тенденція змін зазначених показників може бути надана наступним чином (табл.2.4).

Таблиця 2.4 - Формування тенденцій зміни основних показників ПАТ "NORD" за період 2014-2017 р.р.

Поканик	Зміни показника відносно базового періоду, % / рік					Середньорічні зміни, %
	2013	2014	2015	2016	2017	
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	100,00	118,86	78,09	11,58	0,01	61,71
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	100,00	111,16	70,00	10,15	0,01	58,26
Валовий прибуток (зьитки)	100,00	206,49	170,36	28,09	0,03	100,99
Інші операційні доходи	100,00	850,05	447,96	327,20	26,68	359,38
Адміністративнівитрати	100,00	110,07	47,88	30,61	6,60	59,03
Витарати на збут	100,00	183,63	135,72	60,92	3,68	96,05
Інші операційні витрати	100,00	1008,08	686,67	348,11	39,38	434,45
Чистий прибуток (збитки)	-100,00	-78,82	-65,69	-90,51	-33,12	-73,63

Втрати від участі в капіталі не мали чіткої тенденції, так в 2013 році їх розмір становив 4218 тис. грн., в 2014 році їх розмір скоротився до 634 тис. грн., а в 2015 році вони були відсутні. У 2016 році знову виникають втрати від участі в капіталі в розмірі 289 тис. грн., а в 2017 році - вони знову відсутні, що є позитивним.

Також не мають чіткої тенденції та інші витрати, які в 2013 році становили 2577 тис. грн., в 2014 році зросли до 2997 тис. грн., а в 2015 - скоротилися. В подальшому 2016 році знову виникло їх зростання до 16226 тис. грн. з подальшим скороченням у 2017 році до 210 тис. грн.

Такі зміни фінансових доходів і витрат призвели до відсутності чіткої динаміки фінансових результатів від звичайної діяльності (рис.2.5).

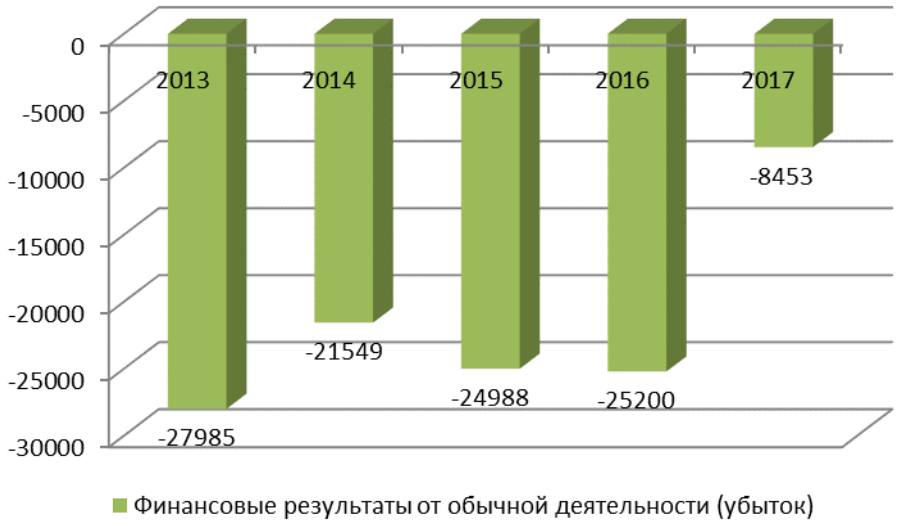

Рисунок 2.5 - Динаміка фінансового результату від звичайної діяльності (збиток) ПАТ "NORD" в 2013-2017 році, тис. грн.

Як видно з рисунка 2.5. в 2013 році підприємство отримувало збитку в результаті звичайної діяльності на 27985 тис. грн., в 2014 році його розмір скоротився до 21549 тис. грн., а в 2015 і 2016 році збільшився відповідно до 24988 тис. грн. і 25200 тис. грн. Однак у 2017 році спостерігалася позитивна тенденція до скорочення збитку до 8453 тис. грн.

Такі тенденції фінансових результатів від звичайної діяльності мали безпосередній вплив на показник чистого збитку підприємства (рис.2.6).

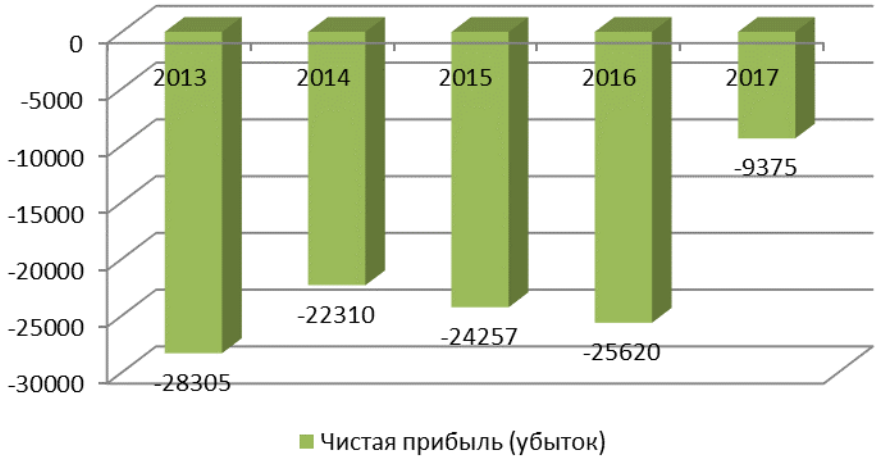

Рисунок.2.6 - Динаміка чистого прибутку (збитку) ПАТ "NORD" в 2013-2017 році, тис. грн.

Як видно з рисунка 2.6 чистий збиток в 2013 році становила 28305 тис. грн., а в наступному 2014 році він скоротився до 22310 тис. грн.

Починаючи з 2015 року чистий збиток мав тенденцію до зростання, безпосередньо в 2015 році він збільшився до 24257 тис. грн., а в 2016 році - до 25620 тис. грн. У 2017 році спостерігалося стрімке скорочення показника до 9375 тис. грн., що є позитивним.

Оскільки прибуток показує абсолютний ефект діяльності підприємства без урахування ресурсів, вкладених підприємством для здійснення своєї діяльності, то аналіз слід доповнювати показниками рентабельності, які і характеризують ступінь прибутковості підприємства.

Тому оцінимо показники рентабельності продажів, рентабельності активів, рентабельності власного капіталу і рентабельності інвестицій. Розрахунок показників відобразимо в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 - Аналіз показників рентабельності ПАТ "NORD" в 2013-2017 році,%

№ з/п	Показники	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
1.	Рентабельність (збитковість) продажів	8,06	14,01	17,59	19,53	21,43
2.	Рентабельність (збитковість) активів	-5,34	-3,22	-4,07	-4,88	-2,33
3.	Рентабельність (збитковість) власного капіталу	-143,06	39,73	30,04	23,36	8,10
4.	Рентабельність (збитковість) інвестицій	-112,29	39,73	30,04	23,36	8,10

Динаміку розрахованих показників рентабельності ПАТ "NORD" в 2013-2017 році можемо відобразити на рисунку 2.7.

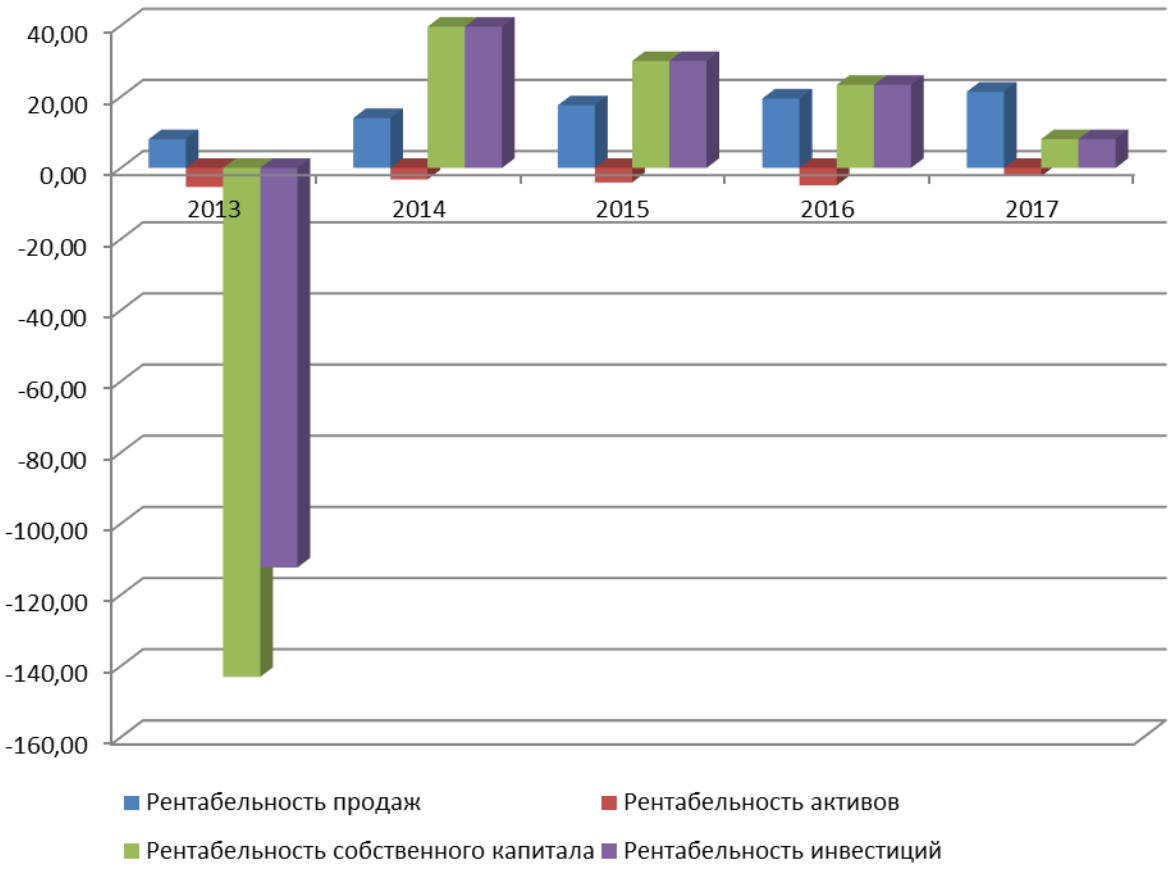

Рисунок 2.7 - Динаміка показників рентабельності ПАТ "NORD" в 2013-2017 році,%

Як видно з таблиці 2.5 і рисунка 2.7 рентабельність продажів має тенденцію до щорічного зростання, так показник збільшується з 8,06% в 2013 році до 21,43% в 2017 році. Такі зміни свідчать про ефективність безпосередньо збутової діяльності підприємства.

Однак не дивлячись на позитивне значення рентабельності продажів, інші показники рентабельності мають негативні тенденції.

Так ефективність використання активів дуже низька, про що свідчить значення показника рентабельність (збитковість) активів, яке коливається від 2.33 до 5,34. До того ж показник має від'ємне значення, що означає збитковість діяльності підприємства ПАТ "NORD" в 2013-2017 році. Однак варто відзначити і позитивну тенденцію до скорочення показника в 2017 році, що свідчить про незначне скорочення збитковості і відповідно підвищення ефективності діяльності підприємства ПАТ "NORD".

Щодо рентабельності (збитковості) власного капіталу, то як і показник рентабельності (збитковості) інвестицій він має тенденцію до щорічного скорочення починаючи з 2014 року. Так в 2014 році він становив 39,73%, в 2015 році скоротився - до 30,04%, в 2016 році - до 23,36%, а в 2017 році - до 8,1%. Такі зміни свідчать про зменшення ефективності використання інвестицій і безпосередньо власного капіталу.

Проведені дослідження показали, що підприємство «NORD» не має можливості генерувати прибуток без урахування структури його капітала (рентабельність активів негативна). За показниками рентабельності власного капіталу підприємство «NORD» стабільно ефективно використовує його. З урахуванням середньостатистичних рекомендацій для успішного ведення господарської діяльності, підприємство «NORD» вийшло на стабільну рентабельність власного капіталу (рекомендована величина 25%) і могло б очікувати прийнятних показників зростання при-чи, якби причиною стабілізації рентабельності власного капіталу були показники зростання продажів. Позитивні зміни валового прибутку підприємства в 2014 році на тлі незначного

зростання валового доходу пояснюються високою інфляцією в Україні в зазначений період, а не позитивними змінами в управлінні прибутковістю підприємства.

Рентабельність інвестицій аналогічна рентабельності власного капіталу вказує на виробниче їх напрямок і управління єдиним фінансовим портфелем.

2.3. Проблеми і механізм управління прибутковістю підприємства

Варто зазначити, що для того визначити який фактор впливає на показники прибутковості і рентабельності негативно варто провести факторний аналіз.

Так впершу чергу варто оцінити зміну прибутковості представленої чистим прибутком (збитком) в 2017 році в порівнянні з 2013 роком на основі моделі формування прибутку згідно зі звітом про фінансові результати. Можемо уявити розрахунок у вигляді таблиці 2.3.

В результаті проведеного факторного аналізу прибутку було встановлено, що існує резерв збільшення прибутку за рахунок збільшення чистого доходу (на 821774 тис. грн.), Збільшення інших операційних доходів (на 28271 тис. грн.), Збільшення інших доходів (на 1374 тис. грн .) і зменшення податку на прибуток (на 602 тис. грн.).

В результаті такого аналізу можемо стверджувати, що основою для отримання більш високого прибутку ПАТ "NORD" в аналізовуваному періоді йому необхідно збільшувати свої доходи при незмінному рівні витрат.

Оскільки стабілізаційний рівень витрат відповідає катастрофічному зменшенню обсягів випуску продукції, то досягнення розрахункових показників не є можливим.

Окремо варто провести факторний аналіз показників рентабельності ПАТ "NORD" (табл.2.6-2.9).

Таблиця 2.6 - Факторний аналіз чистого прибутку (збитку) підприємства ПАТ "NORD" в 2013-2017 році

Номер підстановки	Фактори												Розрахунок	Відхилення	Причина зміни
	ЧД	С	ОДпр	АР	РС	ОРпр	ФД	Дпр	ФР	Пучк	Рпр	Нп			
0	821858	755587	38558	49898	32766	35755	0	1379	8979	4218	2577	320	-28305	-	-
1	84	755587	38558	49898	32766	35755	0	1379	8979	4218	2577	320	-850079	-821774	ЧД↓
2	84	66	38558	49898	32766	35755	0	1379	8979	4218	2577	320	-94558	755521	С↓
3	84	66	10287	49898	32766	35755	0	1379	8979	4218	2577	320	-122829	-28271	ОДпр↓
4	84	66	10287	3291	32766	35755	0	1379	8979	4218	2577	320	-76222	46607	АР↓
5	84	66	10287	3291	1202	35755	0	1379	8979	4218	2577	320	-44658	31564	РС↓
6	84	66	10287	3291	1202	14081	0	1379	8979	4218	2577	320	-22984	21674	ОРпр↓
7	84	66	10287	3291	1202	14081	21	1379	8979	4218	2577	320	-22963	21	ФД↑
8	84	66	10287	3291	1202	14081	21	5	8979	4218	2577	320	-24337	-1374	Дпр↓
9	84	66	10287	3291	1202	14081	21	5	0	4218	2577	320	-15358	8979	ФР↓
10	84	66	10287	3291	1202	14081	21	5	0	0	2577	320	-11140	4218	Пучк↓
11	84	66	10287	3291	1202	14081	21	5	0	0	210	320	-8773	2367	Рпр↓
12	84	66	10287	3291	1202	14081	21	5	0	0	210	922	-9375	-602	Нп↑

Таблиця 2.7 - Факторний аналіз рентабельності (збитковості) продажів ПАТ "NORD" в 2013-2017 році

Номер підстановки	Фактори		Результативний показник	Відхилення	Причина зміни
	Валовий прибуток (збиток)	Чистий прибуток			
0	66271	821858	8,06	-	-
1. Вплив валового прибутку (збитку)	18	821858	0,00	-8,06	ВП↓
2. Вплив чистого доходу	18	84	21,43	21,43	ЧД↓

В результаті факторного аналізу рентабельності (збитковості) продажів було встановлено, що у підприємства є резерв збільшення даного показника за рахунок збільшення валового прибутку.

Таблиця 2.8 - Факторний аналіз рентабельності (збитковості) активів ПАТ "NORD" в 2013-2017 році

Номер підстановки	Фактори		Результативний показник	Відхилення	Причина зміни
	Чистий прибуток (збиток)	Активи			
0	-28305	530364	-5,34		-
1. Вплив чистого прибутку (збитку)	-9375	530364	-1,77	3,57	ЧП↓
2. Вплив активів	-9375	402022	-2,33	-0,56	А↓

В результаті факторного аналізу рентабельності (збитковості) активів було встановлено, що у підприємства є резерв збільшення даного показника за рахунок збільшення чистого прибутку.

Ще одним показником для проведення факторного аналізу є рентабельність (збитковість) власного капіталу (табл.2.9).

Таблиця 2.9 - Факторний аналіз рентабельності (збитковості) власного капіталу ПАТ "NORD" в 2013-2017 році

Номер підстановки	Фактори		Результативний показник	Відхилення	Причина зміни
	Чистий прибуток (збиток)	Власний капітал			
0	-28305	19785	-143,06		-
1. Вплив чистого прибутку (збитку)	-9375	19785	-47,38	95,68	ЧП↓
2. Вплив власного капіталу	-9375	-115789	8,10	55,48	СК↓

В результаті факторного аналізу рентабельності (збитковості) власного капіталу було встановлено, що у підприємства є резерв збільшення даного показника, як за рахунок збільшення чистого прибутку, так і за рахунок збільшення власного капіталу.

Таким чином, виконане дослідження показало, зо усі показники ефективності підприємства ПАТ "NORD" формуються за рахунок валового і чистого прибутку.

Відповідно до вищевикладеного виникає необхідність застосування сучасних методів управління прибутковістю.

2.4. Кореляційно-регресійний аналіз прибутковості підприємства Y=f(x1,x2,x3,...)

Шляхом побудови і аналізу регресійних моделей можна відповісти на питання, як кожен фактор впливає на досліджуване явище. Кореляційний і регресійний методи дають можливість кількісно досліджувати вплив чинників на досліджуване явище.

Сучасні статистики широко використовують метод кореляції. Він виступає як джерело теоретичних знань. Тим часом застосування його без заздалегідь обумовленої мети і якісного аналізу нерідко призводить до

помилкових висновків. Для того щоб кореляційний метод сприяв вивченню сутності явищ, необхідно, щоб дослідник володів не тільки цим методом, але і предметом свого дослідження.

Поняття кореляційної залежності є окремим випадком більш загального поняття - залежно стохастичною. Змінна у перебуває в стохастичній залежності від х, якщо кожному значенню х відповідає ряд розподілу у і зі зміною х ці ряди закономірно змінюються. Якщо ж вони не змінюються або змінюються випадково, то у стохастически не залежить від х.

Основне завдання вивчення кореляційних зв'язків полягає в знаходженні причин досліджуваного явища, події, факту. Факторний ознака виступає як ознака-причина, а результативний - як ознака-наслідок.

Для того щоб провести кореляційно-регресійний аналіз необхідно вибрати кілька показників за п'ять останніх періодів і визначити який показник буде результуючим (у), а який факторним (х) і досліджувати щільність і тісноту зв'язку при парної кореляції. Зокрема для нашої теми доцільно визначити результуючим показником (у) - чистий виторг від реалізації продукції, а факторними (х)-собівартість реалізованої продукції.

Для спрощення розрахунків сформуємо вихідну таблицю.

Таблиця 2.7 - Вихідні параметри для розрахунку показників кореляції і регресії прибутковості підприємства ПАТ «NORD»

Год	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн. (*x1*)	Чиста виручка від реалізації продукції, тис. грн. (*y*)
2013	755587	821858
2014	839897	976738
2015	528891	641790
2016	76693	95305
2017	66	84

Припустимо, що зв'язок між результативним і факторним показником описується лінійним рівнянням:

$$\overline{Y}_x = a_0 + a_1 * x \ , \qquad (2.1)$$

де $\overline{Y}_x$ – теоретичне значення виручки від реалізації продукції;

x – собівартість реалізованої продукції;

a_0, a_1 – шукані параметри.

Для побудови моделі і отримання показників, що дозволяють оцінити зв'язок і якість моделі, використовуємо пакет «Аналіз даних» - Інструмент аналізу - «Кореляція». В результаті отримаємо наступну таблицю:

Таблиця 2.8 - Результати кореляційного аналізу прибутковості ПАТ «NORD»

Показники	Чиста виручка	Собівартість продукції
Чиста виручка	1	
Собівартість продукції	0,997817021	1

Оскільки показник зв'язку становить понад 0,99, то відповідно до шкалою Чеддока, між показниками присутній дуже сильний зв'язок.

Для побудови моделі і отримання показників, що дозволяють оцінити зв'язок і якість моделі, використовуємо пакет «Аналіз даних» - Інструмент аналізу - «Регресія» (табл.2.9).

Таблиця 2.9 - Регресійна статистика прибутковості ПАТ «NORD»

Регресійна статистика	
Множинний R	0,997817021
R-квадрат	0,995638807
Нормований R-квадрат	0,994185075
Стандартна помилка	33335,4573

Скоригований коефіцієнт детермінації R2 = 0,994185, що свідчить про те, що зміна результативного показника на 99,42% обумовлено зміною факторного.

Таблиця 2.10 - Дисперсійний аналіз прибутковості ПАТ «NORD»

Дисперсійний аналіз					
	df	SS	MS	F	Значимість F
Регресія	1	761080418731,33	761080418731,33	684,885	0,000122396
Залишок	3	3333758132,67	1111252710,89		
Всього	4	764414176864,00			

Результати дисперсійного аналізу вказують на надійність отриманої моделі: за критерієм Фішера F * = 5196,042> F*крит* = 0,000192, тобто рівняння регресії значимо (на 95%), а вплив випадкових факторів відсутній.

Таблиця 2.11 - Результати регресійного аналіз прибутковості ПАТ «NORD»

Показники	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення	Нижні 95%	Верхні 95%
Чиста виручка	24196,143	0,347	0,751	-68598,537	85407,314
Собівартість продукції	0,043	26,170	0,000	0,995	1,271

За результатами регресійного аналізу (таблиця 2.11), було встановлено, що показник P-значення менше 0,5, а це свідчить, що коефіцієнти є не-нульовими, отже, факторний ознака впливає на результативний. Оцінка статистичної значущості параметрів регресії здійснюється за допомогою t-критерію (таблиця 2.11), при значеннях tстатистики, які менше $t_{табл}$ (1-0,95; n -1) = 2,44, природа формування параметрів не випадкова, тому, слід визнати статистичну значимість параметра. Отже, надійним інтервалом для параметра a_1 лінійної регресії буде:

$$0,995 \leq a1 \leq 1,271$$

Відповідно, a_1= 1,133, а вільний параметр a_0 = 8404,39. Виходячи з цього, лінійне рівняння має вигляд:

$$Y_x = 8404{,}39 + 1{,}133 * x$$

Графічно даний зв'язок можна відобразити на рис. 2.8.

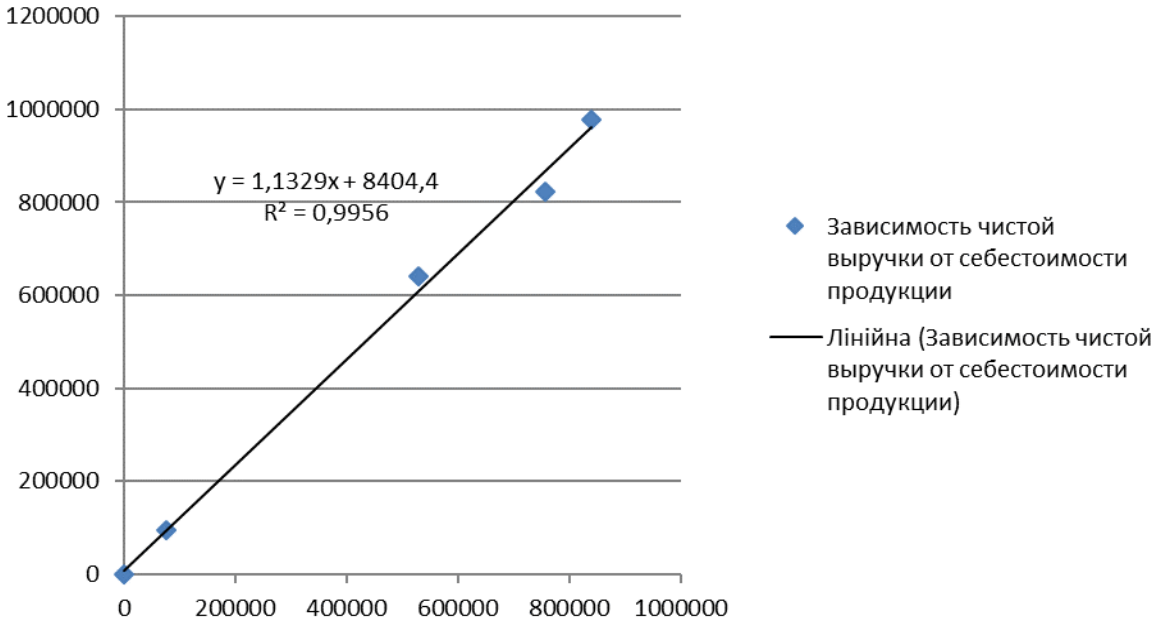

Рисунок 2.8 - Графічна інтерпретація залежності чистої виручки від собівартості продукції

Теоретичні значення параметрів, можна відобразити в таблиці:

Таблиця 2.12 - Результати регресійного аналіз прибутковості ПАТ «NORD»

Спостереження	Передбачуване Y	Залишки
1	864439,2284	-42581,22839
2	959957,4114	16780,5886
3	607606,231	34183,76905
4	95292,96659	12,03340822
5	8479,162665	-8395,162665

Викладені дані свідчать, що збільшення собівартості на 1 одиницю, призведе до зростання чистої виручки на 1,133 одиниці.

Висновки до розділу ІІ

1. В результаті проведеного дослідження визначено особливості управління на підприємстві NORD - воно залежить від особливостей обліку категорій «Дохід» та «Витрата», їх складових.

2. Підприємство ПАТ «NORD» на підставі його статуту може здійснювати широкий спектр видів економічної діяльності, відкривати філії і формувати господарський портфель широкого спектру. Також позитивним надбанням підприємства є ведення фінансової звітності за міжнародними стандартами.

3. Проведено оцінку процесу формування чистого прибутку підпри-ємства ПАТ "НОРД" та визначено основні його чинники. Так валовий прибуток прямо залежить від виручки і собівартості (валовий прибуток збільшується в 2014 (136814 тис. грн) році і знижується в 2015 (112899 тис. грн), 2016 (18612 тис. грн) 2017 (18000 тис. грн) роках.

3. Чистий збиток підприємства постійно коливається але не опускається на кінець 2017 голи нижче 9375 тис. грн.

4. Аналіз показників рентабельності показав, що з усіх показників рентабельності тільки рентабельність продажів має тенденцію до щорічного зростання (збільшується з 8,06% в 2013 році до 21,43% у 2017 році). Такі зміни свідчать про ефективність сби-товой діяльності підприємства.

5. Основними проблемами ПАТ «NORD» є:

- повне консервування виробничих фондів на площадці м. Донецьк,
- постійне зменшення (з 2013 року) темпів росту выпуску основної номенклатури продукції (холодильні шафи і морозильні камери),
- сезонність попиту на продукцію (пик – на весняний період),
- відємне знчення покзника забезпеченності власними оборотними засобами.

6. Економіка ПАТ «NORD» суттєво залежить від законодавчих документів і актів, стану економіки України (рівня інфляції, відсоткового зростання промислового виробництва та ін.).

6. Виконане дослідження показало, зо усі показники ефективності підприємства ПАТ "NORD"формуються за рахунок валового і чистого прибутку. Проведений факторний аналіз обсягу виробництва і реалізації продукції підтвердив, що у підприємства ПАТ "НОРД" існує резерв збільшення чистого доходу (на 821 774 тис. грн.) і інших операційних доходів (на 28271 тис. грн.), збільшення інших доходів (на 1374 тис. грн.) і зменшення податку на прибуток (на 602 тис. грн).

7. Для визначення взаємозалежності між показниками собівартості і виручки було проведено кореляційно-регресійний аналіз прибутковості підприємства, який показав сильний зв'язок показників. Скоригований коефіцієнт детермінації R^2 = 0,994185 свідчить що зміна результативного показника на 99,42% обумовлено зміною факторного. Результати дисперсійного аналізу вказують на надійність отриманої моделі: за критерієм Фішера F * = 5196,042 > F*крит* = 0,000192, тобто рівняння регресії значимо (на 95%), а вплив випадкових факторів відсутній.

РОЗДІЛ ІІІ. ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА NORD

3.1. Проблеми ефективної реалізації управління прибутковістю підприємства NORD у сучасних умовах і шляхи їх резвязання

Проведені дослідження показали, що основними проблемами ПАТ «NORD» є повне консервування виробничих фондів на площадці м. Донецьк, постійне зменшення (з 2013 року) темпів росту випуску основної номенклатури продукції (холодильні шафи і морозильні камери), сезонність попиту на продукцію (пік – на весняний період), від'ємне значення показника забезпеченності власними оборотними засобами.

Також аналіз теорії і світової практики управління прибутковістю підприємства засвідчує, що для здійснення такого управління рекомендується використовувати системи досягнення зростання прибутку за рахунок поліпшення не одного функціонального завдання, а всіх процесів підприємства.

Основними функціональними групами інструментів управління прибутком виділяють системи управління витратами, системи управління запасами, системи перебудови організації, інтегровані (комбіновані) системи управління і система збалансованих показників.

Таким чином, підприємству ПАТ «NORD» необхідно сформувати комплексну систему управління його прибутковістю і оцінити коефіцієнти впливу кожної складової на кінцевий результат

У загальному вигляді це можна представити комплексним показником:

$$К_{управління} = К_{затрат} \times ß_{затрат} + К_{запас} \times ß_{запас} + К_{перебудови} \times ß_{перебудови} +$$
$$+К_{упр.виробництвом} \times ß_{упр.виробництвом} + К_{менеджменту} \times ß_{менеджменту} + К_{упр.якістю} \times ß_{упр.якістю} +$$
$$+К_{управл.вартістю} \times ß_{управл.вартістю} + К_{страт.управління} \times ß_{страт\cdot управління} \quad (3.1)$$

де: $К_{управління}$- коефіцієнт управління прибутковістю підприємства,

$К_{затрат}$– коефіцієнт впливу системи управління затратами на прибутковість підприємства,

$К_{запас}$– коефіцієнт впливу системи управління запасами на прибутковість підприємства,

$К_{перебудови}$–коефіцієнтвпливу системи управління перебудовою організації на прибутковість підприємства,

$К_{упр.вироьбництвом}$ - коефіцієнт впливу системи управління виробництвом на прибутковість підприємства,

$К_{менеджменту}$- коефіцієнт впливу системи менеджменту на прибутковість підприємства,

$К_{упрал.якістю}$- коефіцієнт впливу системи управління якістю на прибутковість підприємства,

$К_{упрал.вартістю}$- коефіцієнт впливу системи управління вартістю підприємства на його прибутковість,

$К_{страт.управління}$- коефіцієнт впливу системи стратегічного управління підприємства на його прибутковість,

$ß_{затрат}$, $ß_{запас}$, $ß_{перебудови}$, $ß_{упр.виробництвом}$, $ß_{менеджменту}$, $ß_{управл.вартістю}$, $ß_{страт·управління}$ - коефіцієнти вагомості впливу системи управління затратами, системи управління запасами, системи управління перебудовою організації, системи управління виробництвом, системи менеджменту, системи управління якістю, системи управління вартістю, системи стратегічного управління підприємства на його прибутковість, відповідно.

Для ефективної реалізації управління прибутковістю підприємства «NORD» у сучасних умовах розглянемо зазначені фактори впливу на його прибутковість.

У сучасних умовах функцілнування підприємства управління затратами ПАТ NORD посідає чільне місце: недостатність власних оборотних коштів і консервація всіх основних засобів, формування нової виробничої площадки у Китаї збільшує цей показник до значення «дуже вагомо».

Управління запасами для ПАТ NORD має меншу актуальність з урахуванням перенесення виробництва у Китай. Коефіцієнт впливу

управління запасми на ефективність управління прибутковістю його можна оцінити як «незначне».

Коефіцієнт впливу системи управління перебудовою організації ПАТ «NORD» на ефективність управління його прибутковістю пропонується оцінити як «дуже вагомо». Підприємство ПАТ «NORD» на підставі його статуту може здійснювати широкий спектр видів економічної діяльності, відкривати філії і формувати господарський портфель широкого спектру. Внаслідок політико-економічних змін підприємство втратило 90% песоналу, але зберігло науково-технічну документацію. Нові можливості глобалізаційного розподілу виробничих потужностей формують для ПАТ «NORD» сучасне бачення організаційної і виробничої струтктур підприємства.

Коефіцієнт впливу управління виробництвом втрачає свої позиції, оскільки вихід ПАТ «NORD» –на міжнародні виробничі площадки формує залежність від безпосереднього тиску міжнародних систем управління виробництвом. Можна його оцінити як «впливає»

Коефіцієнт впливу системи менеджменту на ефективність управління прибутковістю ПАТ «NORD» є на рівні «дуже впливає», оскільки усі вже здійснені заходи з утримання підприємством власної долі ринку є фактором ефективного менеджменту підприємства.Також позитивним надбанням підприємства є ведення фінансової звітності за міжнародними стандартами

Коефіцієнт управління якістю аналогічно до коефіцієнту управління виробництвом підпадає під тиск світових лідерів з виробництва аналогічної продукції, які розташовані на цих же виробничих площадках у Китаї і може бутиоцінений як «впливає».

Коеффіцієнт впливу управління вартістю підприємства ПАТ «NORD» на управління його прибутковістю таном на 2018 рік потребує оцінки вартості марки. З урахуванням зміни марки підприємства при переході на нову виробничу площадку формуання вартості нового бреду при збереженні старого на території старого ринку підприємства є «вагомим».

Перспективи утримання і розвитку ПАТ «NORD» суттєво залажать ві системи стратегічного управління на підприємства. Коефіцієнт впливу цього фактору можна оцінити як «дуже впливає».

Результати проведеного оцінювання можна систематизувати у вигляді матриці (рис.3.1)

Фактори впливу на ефективність управління прибутковістю	Вплив на управління прибктуовістю ПАТ «NORD»		
	Незначний	Впливає	Дуже впливає
$К_{затрат}$			XXXXXXXXXXXXX
$К_{запас}$	XXXXXXXXXXXX		
$К_{перебудови}$			XXXXXXXXXXXXX
$К_{упр.виробництвом}$		XXXXXXXXXXXX	
$К_{менеджменту}$			XXXXXXXXXXXX
$К_{управл.якістю}$		XXXXXXXXXXXX	
$К_{управл.вартістю}$		XXXXXXXXXXXX	
$К_{страт.управління}$			XXXXXXXXXXXX

Рисунок 3.1 – Матриця впливу факторів прибутковості на ефективність управління прибутковістю ПАТ «NORD»

Таким чином, основну увагу при формуванні пропозицій щодо покращення ефективності управління прибутковістю підприємства варто зосередити на управлінні витратами, управлінні перебудовою організаційної структури, управлінні менеджментом і стратегічному управлінні ПАТ «NORD».

3.2. Обгрунтування економічної ефективності запропонованих заходів з метою удосконалення підходів до управління прибутковістю підприємства

Оскільки основними факторами впливу на ефективність управління прибутковістю ПАТ "NORD" у ході дослідження визначено організаційні зміни, менеджмент і стратегічне управління, то єдиним сучасним методом, який підходить для управління прибутковістю в такому стані може стати реорганізація.

Поняття реорганізація підприємства - це один із способів реформування підприємства. Реорганізація може здійснюватися шляхом злиття кількох осіб, приєднання однієї особи до іншої, виділення, перетворення, поділу в результаті чого створюється новий суб'єкт господарювання.

З метою приведення у відповідність правової форми організації господарської діяльності до внутрішніх і зовнішніх умов ведення бізнесу застосовують таку форму реорганізації, як перетворення.

Перетворення - це спосіб реорганізації, який передбачає зміну форми власності або організаційно-правової форми юридичної особи без припинення господарської діяльності підприємства. При перетворенні одного підприємства в інше до підприємства, яке щойно виникло, переходять усі майнові права і обов'язки колишнього підприємства. Такий спосіб застосовують коли підприємство виходить на новий рівень і хоче розширити масштаби своєї підприємницької діяльності в нових місцях і регіонах. Але можна його застосовувати і за необхідності переїхати в інший регіон абсолютно для зміни факторів зовнішнього середовища. Під таку ситуацію потрапляє і ПАТ "NORD" (рис.3.2)

Рисунок 3.2 - Географічне розташування виробничої площадки ПАТ "NORD" (станом на 12.11.2018 р.)

Тому підприємству доцільно продовжити реорганізацію шляхом перетворення. ПАТ "NORD", вже змінило юридрчну адресу (на м. Краматорськ), відновило діяльність на новій виробничій площадці (м. Гуанджоу, КНР), але лишаються питання подальшої долі законсервованих у м. Донецьк основних фондів підприємства.

При цьому державна реєстрація підприємства, створеного в результаті перетворення, проводиться за правилами реєстрації юридичних осіб. Перетворення відбувається в момент реєстрації припинення попередньої юридичної адреси та реєстрації нової.

З урахуванням поточного стану основних фондів підприємства було розглянуто можливість переміщення окремих групп цих основних фондів на іншу територію з метою відновлення виробництва на власних потужностях.

Так, в першу чергу підприємству необхідно визначитися з новим місцем розташування виробничої площадки. Аналіз факторів зовнішнього середовища дозволив розглянути як потенційне місце розташування її м Дніпро, обласний центр Дніпропетровського району, Дніпропетровської області.

Це місто четверте в Україні за кількістю населення і позиціонується як «ділова столиця України». До того ж в місті є вільні теріторії промислового призначення. Наприклад добре підійде будівля колишньої обласної друкарні (рис.3.3).

Рисунок 3.3 – Прогнозоване місце організації виробничої площадки ПАТ "NORD" у м. Дніпро

Відстань між містами Донецьк і Дніпро становить 258 км. За прогнозними розрахунками вартість переміщення законсервованих у м. Донецьк основних фондів обійдеться підприємству в 3 млн. грн. Витрати на плановий ремонт та введення в експлуатацію за попередньою оцінкою кош-туватиме 12 млн. грн.

Переміщення виробничих потужностей ПАТ "NORD" до м. Дніпро дозволить розконсервувати виробництво.

Рекомендовано при формуванні нової стратегії управління підприємством включити цілі:

- проведення оцінки доцільності розконсервування потужностей підприємства шляхом переміщення,

- формування стратегії розвитку і розширення виробництва,

- формування стратегії номенклатурної і асортиментної політики підприємства,

- формування стратегії утримання ринку збуту і оцінка витрат,

- формування шляхів збільшення власних оборотних коштів,

- оцінка джерел формування інвестиційних коштів,

- розширення джерел формування прибутку підприємства за рахунок невиробничих доходів.

Розглянемо можливі сценарії реалізації кожного із запропонованих стратегічних напрямів управління.

Прогнозні показники випуску продукції ПАТ "NORD" після переміщення наведено у таблиці 3.1

Таблиця 3.1 - Прогнозні показники випуску продукції ПАТ"NORD"

Рік після розконсервування основних засобів	перший	другий	третій	четвертий
Собівартість випуску продукції, млн.грн.	100	200	400	400

З метою оцінки прогнозного збільшення чистого доходу в результаті запуску виробництва застосовано рівняння лінійної регресії, розраховане в

кореляційному аналізі в п. 2.4. даної роботи (формула 3.1). Прогнозні обсяги виручки систематизовано у таблиці 3.1. Порівняння прогнозних собівартості виробництва і очікуваної чистої виручки наведено на рисунку 3.4.

$$Y_x = 8404{,}39 + 1{,}133 * x \quad (3.2)$$

де, х - собівартість реалізованої продукції;

у - чиста виручка від реалізації продукції.

Таблиця 3.2 - Прогнозовані обсяги чистого доходу від реалізації продукції за перші 3 роки після реорганізації ПАТ "NORD", тис. грн.

Періоди після реорганізації	Прогнозна собівартість реалізованої продукції	Прогнозна чиста виручка від реалізації продукції	Прогнозний валовий прибуток від реалізації продукції
1-й рік	100000	121704,39	21704,39
2-й рік	200000	235004,39	35004,39
3-й рік	400000	461604,39	61604,39
Разом	700000	818313,17	118313,17

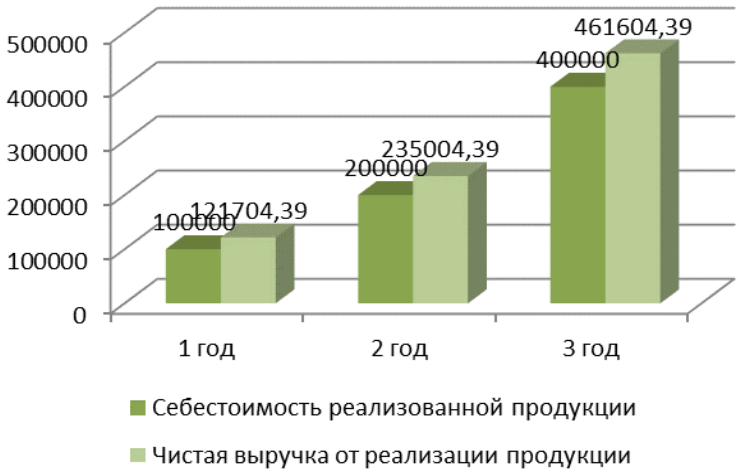

Рисунок 3.4 – Прогнозна динаміка собівартості і чистої виручки ПАТ "NORD" після реорганізації

За результатами проведенного у розділі II аналізу діяльності підприємства ПАТ "NORD" кореляція між прибутковістю, чистою виручкою і собівартістю випущеної продукції має пряму залежність, що і відображено у прогнозних показниках.

Як показав проведений аналіз діяльності ПАТ "NORD", підприємство сконцентрувалро свою увагу на випуску двох номенклатурних позицій – холодильних шаф і морозильних камер. З урахуванням обмеження наявних власних обортних кощтів такий підхід є раціональним і дозволяє утримувати ринок збуту під час реорганізації. Оскільки єдиним джерелом формування власного оборотного капіталу у підприємства є тільки прибуток від реалізації, то завданням стратегії управління стає формування кредитного портфелю підприємства для проведення реорганізації. При формуванні кредитного портфелю важливою стає вартість бренду підприємства, його нематеріальних активів. Саме оцінці нематеріальних активів підприємства і пропонується приділити максимальну увагу і формувати власний оборотний капітал ПАТ "NORD" за рахунок невиробничих доходів.

Як зазначалося при аналізі Статуту ПАТ "NORD" має право, якщо це не суперечать чинному законодавству працювати на ринку цінних паперів, засновувати та вступати в об'єднання з іншими суб'єктами господарської діяльності, створювати на території України та за її межами свої філії, представництва та господарські товариства, створювати некомерційні, неприбуткові суб`єкти господарювання в межах діючого законодавства.

Предметом діяльності Товариства (розділ ІІ) при реєстрації крім виробництва продукції було обрано також наукові діяльність і науково-дослідні роботи, проектування, розроблення, виготовлення, обслуговування, ремонт, надання інших послуг юридичним особам та громадянам; операції з нерухомістю виробничого та невиробничого призначення; будівельна діяльність; надання транспортно-експедиційних послуг; збирання, утилізація, переробка, зберігання, реалізація будь-яких відходів виробництва; рекламна, видавнича діяльність; розробка, продаж прикладних програмних продуктів;

Оскільки підприємство повністю зберегло власну науково-конструкторську документацію і провідних конструкторів, відновило роботу на площадці у м. Гуанджоу виробництво за власними кресленнями, уклало договір про якість і сумлінність на виробництво, здійснює облік фінансової діяльності

за міжнародними стандартами, то вартість нематеріальних активів ПАТ "NORD" є суттєвою і має тенденцію до збільшення.

З метою підвищення прибутковості в рамках ефективного управління нею додатково рекомендується:

- надавати послуги з прозробки і підготовки конструктуорської документації підприємствам машинобудування,
- надавати консалтингові послуги у сфері науково-технічних розробок і поводження з ними,
- розробляти окремі програмні продукти для самостійної реалізації.

Така диверсифікація дозволить ефективно вплинути на прибутковість підприємства.

Виходячи з викладеного вище, виникає необхідність розрахувати показники прибутковості підприємства і оцінити доцільність застосування такого підхлду до управління прибутковістю.

3.2. Обгрунтування економічної ефективності запропонованих заходів з метою удосконалення підходів до управління прибутковістю підприємства

В результаті реорганізації ПАТ "NORD" намагатиметься розконсервувати свою діяльність і відновити виробництво холодильної техніки. Передбачається, що такі дії призведуть до збільшення не тільки обсягів виробництва, а й обсягів продажів, що безпосередньо дозволить підвищити валовий прибуток підприємства.

Тому проведемо розрахунки різних форм прибутку припустивши, що значення інших операційних, фінансових та інвестиційних доходів і витрат залишаться на рівні 2017 року. Результати представимо в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 - Розрахунок прогнозованого чистого прибутку підприємства ПАТ "NORD" після реорганізації підприємства

№	Показники	До реорганизації	После реорганизації

з/п		2017	2018	2019	2020
1.	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	84	121704,4	235004,4	461604,4
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	66	100000	200000	400000
3.	Валовий прибуток (збиток)	18	21704,39	35004,39	61604,39
4.	Інші операційні доходи	10287	10287	10287	10287
5.	Адміністративні витрати	3291	3291	3291	3291
6.	Витрати на збут	1202	1202	1202	1202
7.	Інші операційні витрати	14081	14081	14081	14081
8.	Фінансові результати від операційної діяльності	-8269	13417,39	26717,39	53317,39
9.	Інші фінансові доходи	21	21	21	21
10.	Інші доходи	5	5	5	5
11.	Інші витрати	210	210	210	210
12.	Фінансові результати від звичайної діяльності	-8453	13233,39	26533,39	53133,39
13.	Податок на прибуток	922	922	922	922
14.	Чистий прибуток (збиток)	-9375	12311,39	25611,39	52211,39

Як видно з таблиці 3.3. в результаті реорганізації ПАТ "NORD" не тільки збільшить валовий прибуток, але і зможе покрити збитки минулих періодів при незмінному рівні інших показників (рис.3.5).

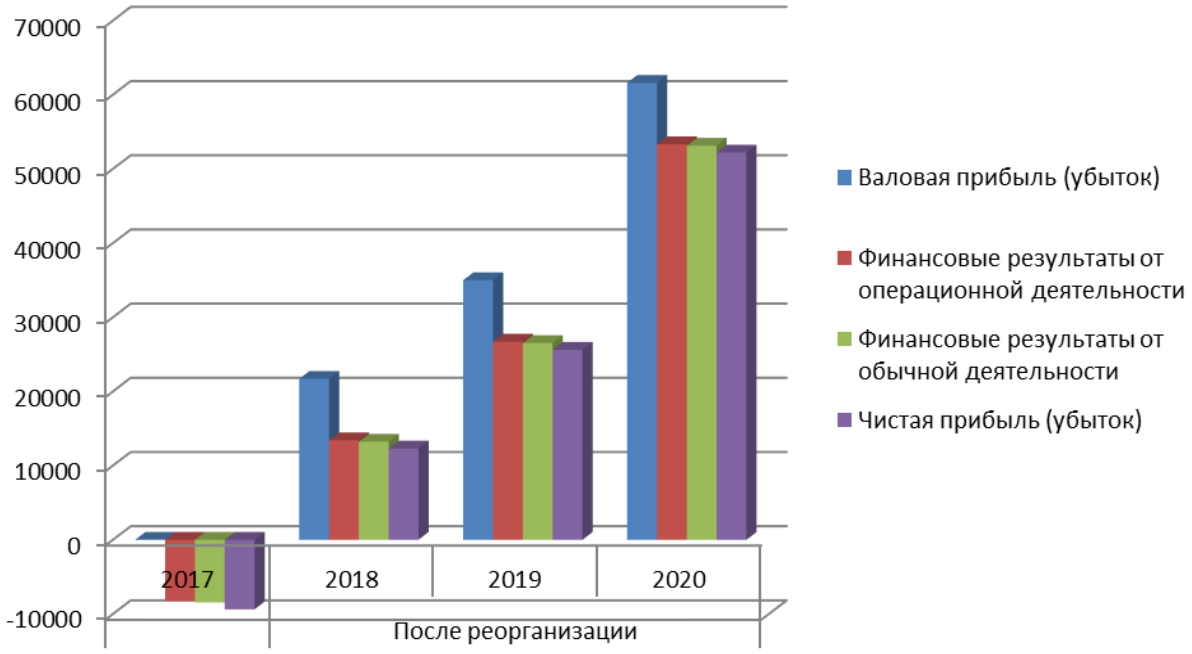

Рисунок 3.5 - Динаміка показників прибутковості ПАТ "NORD" до і після реорганізації підприємства

Очікується, що після реорганізації ПАТ "NORD" буде щорічно збільшувати свій прибуток.

З метою оцінки ефективності управління прибутковістю підприємства варто оцінити показники рентабельності. Однак варто зазначити, що в зв'язку зі зростанням нерозподіленого прибутку очікується збільшення власного капіталу за рахунок покриття нерозподіленого збитку. До того ж такі тенденції приведуть безпосередньо до збільшення розміру активів підприємства ПАТ «NORD» на суму нерозподіленого прибутку.

Проведемо розрахунок показників рентабельності в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 - Розрахунок показників рентабельності підприємства ПАТ "NORD" після реорганізації підприємства

№ з/п	Показники	До реорганизації	После реорганизації		
		2017	2018	2019	2020
1.	Рентабельність (збитковість) продажів	21,43	17,83	14,90	13,35
2.	Рентабельність (збитковість) активів	-2,33	2,97	5,82	10,61
3.	Рентабельність (збитковість) власного капіталу	8,10	-11,90	-32,89	-203,51

Прогнозна рентабельність продажів має тенденцію до скорочення, що пов'язано з більш високими темпами зростання чистого доходу в порівнянні з темпами зростання чистого прибутку.

У той же час прогнозується щорічне зростання рентабельності активів, що свідчить про ефективноість їх використання після реорганізації.

Рентабельність власного капіталу також прогнозно зростає, проте має від'ємне значення, що обумовлено відсутністю власного капіталу і наявністю великого нерозподіленого збитку. Однак після реорганізації, завдяки отриманню прибутку підприємству ПАТ "NORD" вдасться його скоротити. Основним джерелом поповнення власного капіталу прогнозується операційна діяльність з нематеріальними активами підприємства.

Динаміку показників рентабельності можемо відобразити на рис.3.6.

Рисунок 3.6.- Динаміка показників рентабельності ПАТ "NORD" до і після реорганізації підприємства

Для того щоб оцінити ефективність і доцільність реорганізації варто також оцінити окупність даного рішення використовуючи такі показники ефективності як чиста приведена вартість і індекс рентабельності.

Так, чиста поточна вартість - це сума дисконтованих значень потоку платежів, приведених до сьогоднішнього дня.

Показник ЧПС визначається як різниця між усіма грошовими припливом і відтоком, наведеними до поточного моменту часу (моменту оцінки інвестиційного проекту). Він показує величину грошових коштів, яку інвестор очікує отримати від проекту, після того, як грошові притоки окуплять його початкові інвестиційні витрати і періодичні грошові відтоки, пов'язані із здійсненням проекту. Розраховується цей показник за формулою:

$$ЧПС = -НИ + \sum_{t=1}^{N} \frac{ДП_t}{(1+i)^t} \quad (3.3)$$

де, НИ – початкові інвестиції;

ДП – грошові потоки;

і – ставка дисконтування.

На підставі вищенаведеної формулою можемо розрахувати показник чистої приведеної вартості ПАТ "NORD", при ставці дисконтування 18%.

$$ЧПС = -15000 + \left(\frac{12311,39}{1,18} + \frac{25611,39}{1,39} + \frac{52211,39}{1,64}\right) =$$

$$= -15000 + 60695,06 = 45695,06 \text{ тис. грн.}$$

Як бачимо, реорганізація буде доцільною, оскільки чиста приведена вартість має позитивне значення, що означає, що отримані доходи сповна покриють інвестиції необхідні для її реалізації.

Ще одним показником доцільності рішення є індекс рентабельності, який відображає співвідношення доходів від проекту до його витрат і розраховується за формулою:

$$РИ = \frac{1}{НИ} * \sum_{t=1}^{N} \frac{ДП_t}{(1+i)^t} \quad (3.4)$$

Проведемо розрахунок показника для ПАТ "NORD":

$$РИ = \frac{60695,06}{15000} = 4,05$$

Оскільки значення рентабельності інвестицій позитивне і більше одиниці, то рішення про реорганізацію доцільно.

Отже, виходячи з прогнозних розрахунків, можемо зробити висновки, що реорганізація для ПАТ "NORD" буде не тільки доцільною, оскільки дозволить розконсервувати виробництво, а й призведе до зростання його прибутку і дозволить частково покрити збитки минулих періодів.

3.3. Вплив запропонованих заходів на економічну ефективність управління прибутковістю підприємтсва «NORD»

Для реалізації запропонованих мтеодів управління прибутковістю ПАТ «NORD» варто розглянути механізм їх реалізації.

Запропонована схема дій при реорганізації така:

- відповідальні особи (власник, засновники, уповноважений орган, загальні збори) приймають рішення про доцільність реорганізації підприємства яке оформляється в письмовому вигляді,
- відповідальні особи (власник, засновники, уповноважений орган, загальні збори) приймають рішення про створення реорганізаційна комісія на підставі рішення (розпорядження або наказу);
- реорганизационная комісія затверджує стратегію реорганізації і формує план її здійсненя,
- уповноважена особа (посадова особа з відповідними повноваженнями або представник за дорученням) подає державному реєстратору рішення про проведення процедури переміщення,
- оскільки відповідно до процедури при припиненні діяльності підприємства за зазначеною фізичною адресою неможливо провести передбачені позапланові перевірки підприємства в податковому та пенсійному органах, завершити розрахунки з боржниками і кредиторами, то територія виробничої площадки у м. Донецьк консервується після вивезення основного обладнання і залишається у таому статусі без права відчуження;

- державний реєстратор вносить до ЄДР запис з приводу переміщення групп основних засобів підприємства за новою фізичною адресою.
- Реорганізаційна комісія організовує і спрямовує переміщення певних групп основних засобів підприємтсва на нову виробничу площадку шляхом їх розконсервування, демонтажу, транспортування і подальшого монтажу.

Крім рішень про проведення реорганізації юридичної особи та призначення реорганизационной комісії, оформлених в письмовому вигляді, особливе значення належить документам, які підтверджують факт проведення та успішного завершення процедури.

Після проведення роботи реорганіційною комісією уповноважена особа підприємства подає реєстратору такі документи:

- заповнену реєстраційну карту про проведення державної реєстрації зміни фізичної адреси в результаті переміщення (форма № 8);
- оригінал або нотаріально посвідчену копію передавального акта, підписаного всіма членами реорганізаційної комісії та затвердженого особою, яка прийняла рішення про реорганізацію;
- оригінал або нотаріально завірену копію розподільчого балансу, підписаного всіма членами реорганізаційної комісії та затвердженого особою, яка прийняла рішення про реорганізацію;
- довідку з місцевого архіву про прийом документів, які підлягають тривалому зберіганню;
- документ про узгодження плану реорганізації з ДПС (за наявності податкового боргу);
- довідку органу ДПС про відсутність боргу по оплаті податків і зборів (за результатами проведеної позачергової документальної перевірки);

- довідку органу ПФУ про відсутність боргу по оплаті обов'язкових платежів (за результатами проведеної позачергової документальної перевірки).

При державній реєстрації припинення підприємства шляхом переміщення реєстратору не подаються

- довідка з місцевого архіву про прийом документів, які підлягають тривалому зберіганню;
- документ про узгодження плану реорганізації з ДПС (за наявності податкового боргу);
- довідка органу ДПС про відсутність боргу по оплаті податків і зборів (за результатами проведеної позачергової документальної перевірки);
- довідка органу ПФУ про відсутність боргу по оплаті обов'язкових платежів (за результатами проведеної позачергової документальної перевірки).

При реорганізації акціонерного товариства додатково подається завірена НКЦПФР копія розпорядження про скасування реєстрації випуску акцій і довідка НКЦПФР про відсутність нескасованих випусків цінних паперів.

Варто зазначити, що реорганізація не може застосовуватися як базова система для постійного контролю над прибутком, тому після неї варто перейти до комплесксної системи управління прибутковістю через інтегровану систему управління (формула 3.1). З урахуванням проведеного дослідження можна визначити коефіцієнти впливу окремих систем управління на управління прибутковістю підприємства і коефіцієнти вагомості шляхом надання їм середньозваженого значення за методом вартісного аналізу (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 - Присвоєння середньозваженого значення коефіцієнтам впливу окремих систем управління на управління прибутковістю підприємства.

Фактори впливу на ефективність управління прибутковістю	Вплив / середньозважене значення впливу коефіцієнта		
	Незначний	Впливає	Дуже впливає
система управління затратами			1,5
система управління запасами	0,5		
система управління перебудовою організації			1,5
система управління виробництвом		1,0	
система менеджменту			1,5
система управління якістю		1,0	
система управління вартістю		1,0	
системи стратегічного управління			1,5

Для визначення вагомості зазначених факторів при формуванні прибутковості підприємств було застосовано метод аналізу науково-дослідної і статистичної інформації шляхом аналізу наукових і статистичних джерел і міжнародної системи ділової досконалості підприємств. Результати наведено у табл.3.6.

Таблиця 3.6 - Вагомість факторів впливу на прибутковість підприємства

Назва коефіцієнту вагомості	Значення коефіцієнту вагомості
коефіцієнти вагомості впливу системи управління затратами	0,15
коефіцієнти вагомості впливу системи управління запасами	0,10
коефіцієнти вагомості впливу системи управління перебудовою організації	0,06
коефіцієнти вагомості впливу системи управління виробництвом	0,22
коефіцієнти вагомості впливу системи менеджменту,	0,10
коефіцієнти вагомості впливу системи управління якістю,	0,16
коефіцієнти вагомості впливу системи управління вартістю	0,15
коефіцієнти вагомості впливу системи стратегічного управління	0,06
∑	1,00

З урахуванням вагомості факторів впливу на управління прибутковістю підприємства ПАТ NORD комплексна формула матиме вигляд:

$$К_{управління} = 0{,}15\times1{,}5\times К_{затрат} + 0.10\times0{,}5\times К_{запас} + 0{,}06\times1{,}5\times К_{перебудови} +$$
$$+0{,}22\times1{,}0\times К_{упр.виробництвом} + 0{,}10\times1{,}5\times К_{менеджменту} + 0{,}16\times1{,}0\times К_{упр.якістю} +$$
$$+ 0{,}15\times1{,}0\times К_{управл.вартістю} + 0{,}06\times1{,}5\times К_{страт.управління} =$$
$$0{,}225\times К_{затрат} + 0.05\times К_{запас} + 0{,}09\times К_{перебудови} + +0{,}22\times К_{упр.виробництвом} +$$
$$0{,}15\times К_{менеджменту} + 0{,}16\times К_{упр.якістю} +$$
$$+ 0{,}15\times К_{управл.вартістю} + 0{,}09\times К_{страт.управління} \quad (3.4)$$

Таблиця 3.7 - Ранжування факторів впливу на управління прибутковістю ПАТ «NORD»

Фактор впливу	Ранг
системиауправління затратами	1
система управління виробництвом	2
система управління якістю	3
система управління вартістю	4
система менеджменту	4
система управління перебудовою організації	5
система стратегічного управління	5
система управління запасами	6

При визначенні конкретних значень кожного фактора (у вигляді суми витрат на впровадження) отримаємо комплексний показник впливу зазначених факторів на управління прибутковістю підприємства ПАТ NORD.

Висновки до розділу ІІІ

1. За результатами дослідження основних проблем і можливостей ПАТ «NORD» визначено комплексну систему факторів управління його прибутковістю.
2. З метою оцінки факторів впливу запропоновано формулу оцінки коефіцієнту прибутковості підприємства, який враховує вплив на прибутковість системи управління затратами, системи управління запасами, системи управління перебудовою організації, системи управління виробництвом, системи менеджменту, системи

управління якістю, системи управління вартістю, системи стратегічного управління підприємства.

3. Розглянуто наповнення кожного коефіцієнту і виконано оцінку впливу кодного з них на управління прибутковістю ПАТ «NORD».
4. Оскільки основними факторами впливу на ефективність управління прибутковістю ПАТ "NORD" у ході дослідження визначено організаційні зміни, менеджмент і стратегічне управління, то єдиним сучасним методом, який підходить для управління прибутковістю в такому стані може стати реорганізація шляхом перетворення. З урахуванням поточного стану основних фондів підприємства було розглянуто можливість переміщення окремих груп цих основних фондів на іншу територію з метою відновлення виробництва на власних потужностях
5. Оцінено вартість переміщення основних фондів і розраховано прогнозні показники прибутковості підприємства після реорганізації.
6. Розроблено рекомендації щодо формування нової стратегії управління підприємством і визначено основні цілі стратегії. Запропоновані шляхи диверсифікації для підвищення прибутковості в рамках ефективного управління: надання послуг з розробки і підготовки конструктуорської документації підприємствам машинобудування, надання консалтингових послуг у сфері науково-технічних розробок і поводження з ними, розробка окремих програмнних продуктів для самостійної реалізації.
7. Економічними розрахунками оцінено доходи і витрати від переміщення основних фондів підприємства. Визначено, що основним джерелом поповнення власного капіталу ПАТ «NORD». Прогнозується операційна діяльність з нематеріальними активами підприємства.

8. Для реалізації запропонованих мтеодів управління прибутковістю ПАТ NORD розглянуто особливості механізму їх реалізації з урахуванням особливостей розташування виробничих площадок підприємства.
9. Розраховано показник управління прибутковістю ПАТ «NORD» і проведено ранжування факторів впливу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Оскільки метою діяльності комерційної організації є отримання прибутку, то прибуток розглядають як показник абсолютної ефективності, базу самофінансування і розширення виробництва. Економічною теорією надно комплексне визначення прибутку як економічної категорії, узагальнюючого показника фінансових результатів господарської діяльності в грошовому вираженні, котрий визначається різницею між доходами підприємства і витратами, пов'язаними із здійсненням цієї діяльності. Рентабельність дає уявлення про здатність підприємства збільшувати свій вкладений капітал.

5. Дослідження показали, що в практиці зарубіжних підприємств відсутня загальноприйняте розуміння економічної суті поняття «фінансові результати», що обумовлено різними цілями, джерелами інформації, технічним рівнем і тимчасовими рамками конкретних компаній. Поширеним є аналіз фінансових результатів за допомогою розрахунку та інтерпретації показників прибутку. Сам же прибуток віднесено до частини власного капіталу. На основі показників прибутку підприємства розраховують індикатори рентабельності.

7. Основними функціональними групами інструментів управління прибутком виділяють системи управління витратами, системи управління запасами, системи перебудови організації, інтегровані (комбіновані) системи управління і система збалансованих показників. Рекомендується використовувати системи досягнення зростання прибутку за рахунок поліпшення не однієї функціональної завдання, а всіх процесів підприємства.

8. Здійснено аналіз ефективності управління прибутковістю ПАТ «NORD». Визначено особливості формування статуту підприємства для здійснення різних видів економічної діяльності, відкривати філії і формувати господарський портфель широкого спектру. Також позитивним надбанням

підприємства є ведення фінансової звітності за міжнародними стандартами. Проведено оцінку процесу формування чистого прибутку підпри-ємства ПАТ "НОРД" та визначено основні його чинники.

9. Основними проблемами ПАТ «NORD» є:

- повне консервування виробничих фондів на площадці м. Донецьк,

- постійне зменшення (з 2013 року) темпів росту выпуску основної номенклатури продукції (холодильні шафи і морозильні камери),

- сезонність попиту на продукцію (пик – на весняний період),

- відємне знчення покзника забезпеченності власними оборотними засобами.

10. Виконане дослідження показало, зо усі показники ефективності підприємства ПАТ «NORD» формуються за рахунок валового і чистого прибутку. Проведений факторний аналіз обсягу виробництва і реалізації продукції підтвердив, що у підприємства ПАТ "НОРД" існує резерв збільшення чистого доходу (на 821 774 тис. грн.) і інших операційних доходів (на 28271 тис. грн.), збільшення інших доходів (на 1374 тис. грн.) і зменшення податку на прибуток (на 602 тис. грн.).

11. Для визначення взаємозалежності між показниками собівартості і виручки було проведено кореляційно-регресійний аналіз при-бильності підприємства, який показав сильний зв'язок показників. Скоригований коефіцієнт детермінації R^2 = 0,994185 свиде-ність, що зміна результативного показника на 99,42% обумовлено зміною факторного. Результати дисперсійного аналізу вказують на надійність отриманої моделі: за критерієм Фішера F * = 5196,042> F*крит* = 0,000192, тобто рівняння регресії значимо (на 95%), а вплив випадкових факторів відсутній.

12. За результатами дослідження основних проблем і можливостей ПАТ «NORD» визначено комплексну систему факторів управління його прибутковістю. Запропоновано формулу оцінки коефіцієнту прибутковості пі-дприємства, який враховує вплив на прибутковість системи управління за-тратами, системи управління запасами, системи управління перебудовою ор-

ганізації, системи управління виробництвом, системи менеджменту, системи управління якістю, системи управління вартістю, системи стратегічного управління підприємства.

13. Оскільки основними факторами впливу на ефективність управління прибутковістю ПАТ "NORD" у ході дослідження визначено організаційні зміни, менеджмент і стратегічне управління, то єдиним сучасним методом, який підходить для управління прибутковістю в такому стані може стати реорганізація шляхом перетворення. З урахуванням поточного стану основних фондів підприємства запропоновано переміщення окремих групп основних фондів на іншу територію з метою відновлення виробництва на власних потужностях. Оцінено доходи і витрати від переміщення.

14. Розроблено рекомендації щодо формування нової стратегії управління підприємством і визначено основні цілі стратегії. Запропоновані шляхи диверсифікації для підвищення прибутковості в рамках ефективного управління: надання послуг з розробки і підготовки конструктуорської документації підприємствам машинобудування, надання консалтингових послуг у сфері науково-технічних розробок і поводження з ними, розробка окреміих програмнних продуктів для самостійної реалізації. Визначено, що основним джерелом поповнення власного капіталу ПАТ «NORD». Прогнозується операційна діяльність з нематеріальними активами підприємства

15. Для реалізації запропонованих мтеодів управління прибутковістю ПАТ «NORD» розглянуто особливості механізму їх реалізації з урахуванням особливостей розташування виробничих площадок підприємства.

16. Розраховано показник управління прибутковістю ПАТ «NORD» і проведено ранжування факторів впливу

ЛІТЕРАТУРА

1. Бланк, И.А. Управление финансовыми ресурсами. — М.: Омега-Л, 2011. — 768 с.

2. Бочкарева Т. А. Анализ финансовой отчетности: тексты лекций / Т. А. Бочкарева. – Хабаровск: ФГБОУ ВПО «Хабаровская государственная академия экономики и права», 2013. – 49 с.

3. Войтов, А.Г. История экономических учений: учебное пособие. — М.: Дашков и К°, 2016. — 228 с.

4. Гарнов А.П. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: Учебник. – М.: НИЦ Инфра-М, 2016.

5. Губина О. В. Диагностика финансовой деятельности и прогнозирование перспектив развития бизнеса на основе многофакторных моделей рентабельности / О.В. Губина, Т.В. Рязанцева // Научные записки ОРЕЛГИЭТ. – 2012. – № 1 (5). – С. 44-51.

6. жЛДемчук О.В. Прибыль и рентабельность предприятия: сущность, показатели и пути повышения / О.В. Демчук, С.Г. Арефьева // Проблемы экономики и менеджмента. – 2015. – №8 (48).

7. Жарикова Л. А. Бухгалтерский учёт зарубежных странах : учеб. пособие / Л. А. Жарикова, Н. В. Наумова. – Тамбов: Тамб. гос. техн. ун-т, 2008. – 160 с.

8. Зарубежный опыт определения финансового результата [Электронный ресурс]. – URL: http://change-allmoney.ru/articles/economica/334-zarubezhnyj-opyt-opredeleniya-finansovogo-rezultata.html

9. Игнатьева Е.В. Методика анализа финансового состояния предприятия // Журнал Молодой ученый. – 2015. – №5.

10. Клишевич, Н.Б. Финансы организаций: менеджмент и анализ. — М.: КНОРУС, 2016. — 245 с.

11. Козырева С. М. Современная методика факторного анализа финансового результата нефтегазовых компаний / С. М. Козырева // Актуальные вопросы экономических наук. – 2013. – № 29-2. – С. 78-82.

12. Марганова Р. Р. Проблемы и перспективы применения показателя EVA в российской практике анализа финансовых результатов / Р. Р. Марганова, Д. Л. Скипин // Вестник магистратуры. – 2014. – № 5 (32). – Том III. – С. 90-93.

13. Мареев, С.Н. Экономическая теория Маркса и ее критики: монография. — М.: Изд-во СГУ, 2013. — 322 с.

14. Мельничук Г. С. Теоретичні засади розробки механізму управління формування прибутку підприємства / Г. С. Мельничук, А. А. Нестерук // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 14. – С. 458–462.

15. Мілька А. І. Сучасний інструментарій управління прибутковістю підприємств і організацій в ринкових умовах господарювання / А. І. Мілька // Сучасні проблеми економіки і менеджменту : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 10–12 листопада 2011 року / Національний університет "Львівська політехніка", Інститут економіки і менеджменту, Інститут післядипломної освіти. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 552–553.

16. Моляков, Д.С., Шохин Е.И. Теория финансов предприятий: Учеб. пособие. — М.: Финансы и статистика, 2004. — 110 с.

17. Никитин С. Прибыль: теоретические и практические подходы / С. Никитин // Мировая экономика и международные отношения. – 2009. – № 5. – С. 20-27.

18. Нордхаус, В., Самуэльсон П., Экономика: Пер. с англ. — М.: Вильямс, 2011. — 1360 с.

19. Оськина Ю. Н. Обзор методик анализа финансовых результатов / Ю. Н. Оськина, Е. А. Баева // Социально-экономические явления и процессы. – 2013. – № 4 (050). – С. 126-130.

20. Пелькова С. В. Методика расчета основных показателей рентабельности / С. В. Пелькова, Е. С. Кошкарова // Сборник статей международной научно-практической конференции «Инновации, технологии, наука» от 25 января 2017 г. в г. Пермь: в 4 частях, Ч. 1. / отв. ред. А. А. Сукиасян. – Уфа: Аэтерна, 2017. – С. 195-199.

21. Савицкая, Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: учебник / Г. В. Савицкая. – М.: Инфра-М, 2010. – 336 с.

22. Савицкая, Г.В. Экономический анализ: учебник для студентов высших учебных заведений. — М.: ИН - ФРА-М, 2013. — 647 с.

23. Селезнева, Н.Н., Ионова А.Ф. Финансовый анализ. Управление финансами: учебное пособие. — М.: ЮНИТИ, 2012. — 639 с.

24. Финансово-кредитный энциклопедический словарь / По общ. ред. А.Г. Грязновой. — М.: Финансы и стати - стика, 2004. — 1165 с.

25. Хайдукова Д. А. Прибыль предприятия: экономическая сущность, виды, методы анализа // Вопросы экономики и управления. — 2016. — №5. — С. 175-179.

26. Шибилева О. В., Пониматкина Е. Оценка стоимости компании на основе показателя EBITDA // Молодой ученый. — 2012. — №2. — С. 151-153.

27. Шибилева О.В., Манина Н.В. Зарубежный опыт анализа финансовых результатов предприятия//Дневник науки. 2017. № 9 (9). С. 7.

28. Экономическая мысль: разнообразие концепций и сфер применения / под ред. А.П. Заостровцева. — СПб.: Леонтьевский центр, 2011. — 428 с.

29. Экономический анализ: учебник / Ю.Г. Ионова, И.В. Косорукова, А.А. Кешокова, Е.В. Панина, А.Ю. Усанов; под общ. ред. И.В. Косоруковой. – М.: Моск. финансово-пром. акад., 2012. – 432 с.

30. Экономический анализ: учебник для бакалавров / под ред. Н.В. Войтоловского, А.П. Калининой, И.И. Мазуровой. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Изд-во Юрайт, 2014. – 548 с.

31. Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.

32. Економіка підприємства: Навчальний посібник / В. С. Рижиков, В. А. Панков, В. В. Ровенська, Є. О. Підгора; За редакцією В. С. Рижикова – Київ: Видавничий дім «Слово», 2004 – 253 с.

33. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. – 208 с.

34. Економіка: навчальний посібник / В.В. Кириленко, Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 193с.

35. Економіка підприємства: Навч. посіб. / Гетьман О. О., Шаповал В. М. — 2-ге видання. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.

36. Економіка малого підприємства : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, О. І. Іляш, Н. Г. Міценко ; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. – К. : Знання, 2013. – 446 с.

37. Економіка підприємства: навч. посіб. / [Шелегеда Б.Г., Берсуцький А.Я., Касьянова Н.В., Кравцова Л.В., Солоха Д.В. та ін.]; за ред. Б.Г. Шелегеди. – Донецьк: ДонУЕП, 2010. – 685 с.

38. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.

39. Економіка підприємства: Підручник / Швиданенко Г. О., Васильков В. Г., Гончарова Н. П. [та ін.] ; за заг. ред. Г. О. Швиданенко. — К.: КНЕУ, 2009. — 598 [2] с.

40. Економіка підприємства: підручник / Й. М.Петрович, А. Ф. Кіт, В. В. Кулішов. – Львів: Магнолія плюс, 2004. – 678 [2] с.

41. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. Р. Кривицька. – Острог : Видавництво На - ціонального університету “Острозька академія”, 2013. – 296 с.

42. Афанасьєв М.В. Економіка підприємства: [навч.-метод. посіб.] / М.В. Афанасьєв, О.Б. Плоха / Харківський національний економічний ун-т. – Х.: ВД «Інжек», 2007. – 320 с.

43. Економіка підприємства: [підручник] / За заг. редакцією С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2011. - 451 с.

44. Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців” : Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003, № 31-32, ст.263 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15.

45. Економіка підприємства: Навчальний посібник / Н.М. Бондар, В.Є. Воротін, О.А. Гаєвський та ін. — К.: МАУП, 2006. — 352 с.

46. Економіка підприємства: Підручник / За ред. С.Ф. Покропивного — К.: КНЕУ, 2001. — 630 с.

47. Економіка підприємства: Навчальний посібник. — Львів: Національний університет «Львівська політехніка», Інтелект-Захід, 2005. — 296 с.

48. Економіка підприємства: підручник / Посилкіна О. В., Р. В. Сагайдак, О. В. Козирєва, П. Д. Латін – Х.: Вид-во НФаУ «Золоті сторінки», 2006. – 488 с.

49. Економіка підприємства: підручник для студ. вищих навч. закладів / Шваб Л. І. – Київ: Вид-во «Каравела», 2011. – 415 с.

50. Економіка підприємства: практикум: навч. посібник / О. В. Березін, Н. В. Бутенко. – К.: Знання, 2009. – 254 с.

51. Економіка підприємства. Практикум: навч. посіб. / А. О. Азарова, Л. О. Нікіфорова. – Вінниця: ВНТУ, 2016. – 215 с

52. Економіка підприємства: компетентність і ефективність розвитку: монографія / Пономаренко В. С. [та ін.]; за заг. ред. Пономаренка В. С. – Харків: ІНЖЕК, 2013. – 150 с

53. Економіка підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук. – 2-ге вид., переробл. та допов. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 303 с.

54. Економіка підприємства: формування компетентностей на основі тренінгів: навч.-практ. посіб. / М. В. Афанасьєв [та ін.]; за заг. ред. Афанасьєва М. В. – Харків: ІНЖЕК, 2013. – 356 с.

55. Економіка підприємства: практикум: навч. посіб. / Ю. В. Карпенко, В. В. Бенях. – Полтава: ПУЕТ, 2017. – 412 с.

56. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. / Нестерчук Ю. О., Сегеда С. А. – Вінниця: Едельвейс і К, 2014. – 372 с.

57. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів ВНЗ. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. – Ч. 2: Практикум / М. В. Шарко, С. А. Латкіна, Н. В. Мєшкова-Кравченко. – 2016. – 276 с.

58. Проектний менеджмент: просто про складне / В. А. Верба, Л. П. Батенко, О. М. Гребешкова / За заг. ред. В. А. Верби. — К.: КНЕУ, 2009. — 299 с.

59. Бєлоусова С.В. Формування програми управління фінансовими ризиками підприємства / С.В. Бєлоусова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – Випуск 12, частина 1. – С. 33-37. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_1_2017ua/9.pdf

60. Управление прибылью [Текст] / И.А. Бланк: изд. 2-е, расш. и доп. – К: Ника-Центр, 2002. – 752с.

61. Управління прибутком на підприємстві та шляхи його покращання / А.В. Висоцька, Ю.В. Гончаров // Технології та дизайн. – 2013. - № 1 (6). - С. 1 – 7.

62. Вдосконалення оцінки ефективності системи управління запасами на підприємстві / К.Ю. Голіков, Л.М. Шульгіна. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/2/8.pdf.

63. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент підприємств / Н.М. Давиденко // Фінанси України. – 2004. - № 6 – С. 90.

64. Фінансовий менеджмент для магістрів [Текст]: навч. посібник / О.Т. Євтух, О.О. Євтух. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 408 с.
65. Сучасні аспекти підвищення прибутку підприємства за умов розвитку ринкової економіки / А.В. Савіцький // Економіка і суспільство. – 2017. – Випуск № 8. – С. 349-353. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/8_ukr/61.pdf
66. Основи управління прибутком підприємства / С.О. Тульчинська, Т.П. Ткаченко, О.І. Скоробогатий. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/4.pdf
67. Управління ресурсами підприємства [Текст]: навч. посіб. / Під ред. к.е.н. Ю.М. Воробйова і д.е.н. Б.І. Холода. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 288 с.